dum ægrotum. Hinc patet, hanc obligationem eſſe ex genere ſuo gravem, cùm ad integritatem Sacramenti, officium confeſſarii, & pœnitentis emendationem ac profectum, ac divinæ offenſæ reparationem pertineat.

Obſerva 1, Salutares & convenientes ſatisfactiones, quas juſtitia divina exigit, generatim ſunt, ex Concil. Trid. ſeſſ. 14. c. 8. illæ, quæ *magnopere a peccato revocant, & quaſi fræno quodam coercent, cautioreſque ac vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt: medentur quoque peccatorum reliquiis, & vitioſos habitus male vivendo comparatos contrariis virtutum actionibus tollunt ... & quibus Chriſto Jeſu, qui pro peccatis noſtris ſatisfecit, conformes efficimur, certiſſimam inde arrham habentes, quod ſi compatimur, & conglorificabimur.*

2. Satisfactiones medicinales convenientes ſunt eæ, quæ peccatorum cauſſas ac radices reſecant, malos habitus tollunt, pravas cupiditates coercent, occaſiones peccandi removent, vitia curant, & pœnitentis emendationem ac profectum pariunt. Tales ſunt actus virtutum interni, & externi vitiis pœnitentis oppoſiti: contraria enim contrariis curantur. Quare Rituale Rom. ait: *Contrarias peccatis pœnitentias injungat, velut avaris eleemoſynas, libidinoſis jejunia vel alias carnis afflictiones, ſuperbis humilitatis officia, deſidioſis devotionis ſtudia &c.* Item crebra oratio, ſed præſertim matutina & ſerotina quotidiana, examen quotidianum conſcientiæ, auditio quotidiana Miſſæ, meditationes, præſertim paſſionis Chriſti, & extremorum; lectiones librorum ſpiritualium, auditio concionum; frequens confeſſio; cura ſingularis vitium capitale emendandi, fuga otii, occaſionum peccandi, voluptatum, & delectationum inutilium; utilis collocatio temporis ſuo ſtatui congruens, & ordo actionum cujuſque diei ſuis obligationibus accommodatus; ſenſuum & cupiditatum mortificatio; crebri actus fidei, ſpei, caritatis, contritionis, & aliarum virtutum, vitiis & pravis cupiditatibus contrarium; cogitatio præſentiæ Dei, omnia ubique & ſemper inſpicientis; devotio ſingularis erga B. Virginem, quæ conſiſtat tum in ejus invocatione, tum in imitatione mirabilium ejus virtutum: confeſſio generalis annua; ſeceſſus per aliquot dies ad vacandum exercitiis ſpiritualibus ſecundum rationem a S. Ignatio traditam &c. Menſura autem ſatisfactionum medicinalium eſt neceſſitas & infirmitas pœnitentis; nec unquam imminui debent, cum ſatisfactiones illæ ſint remedia ad peccatorum fugam, pœnitentis emendationem ac profectum neceſſaria: unde in his integritatem, & ſeveritatem adhibere debet confeſſarius, ait Suarez. Quare confeſſarius naturam & cauſſam, ſeu radicem ac motivum peccatorum pœnitentis prius inveſtiget & inquirat, ut remedia eorum emendationi apta apponat.

3. Satisfactiones vindicativæ ſeu pœnales, ut ſint ſalutares & convenientes, debent eſſe proportionatæ non ſolum multitudini, & gravitati peccatorum, ſed etiam facultati, conditioni & diſpoſitionibus pœnitentis; ita ut in iis imponendis habeatur ratio ejus infirmitatis, valetudinis, laboris, ſtatus, officiorum, paupertatis, & prout prudentia, & caritas ſuggerent. Neque enim ſalutares ſunt pœnitentiæ tam graves ac diuturnæ, ut ſpectata pœnitentis fragilitate, periculum ſit, ne eas omittat; nam tunc in ejus exitium verterentur: in hoc autem Sacramento magis intenditur emendatio & ſalus pœnitentis, quam ſatisfactio pro pœna. Si ergo expediat ad bonum ſpirituale pœnitentis, poteſt imponi levior poena, quam mereatur, idque tandem cedit in majorem Dei gloriam, qui vult præcipue curationem poenitentis. Quare S. Antonin. 3 par. tit. 16. c. 21. ait: *Debet confeſſarius dare talem pœnitentiam, quam credat veriſimiliter illum implere: ne ipſam violando, deterius ei contingat.* Et S. Carolus in Inſtruct. confeſſ. monet, non debere imponi tam gravem ac diuturnam ſatisfactionem, ut poenitens ei obſequi recuſet, aut acceptatam integre non impleat, nec ordinarie injungenda eſſe jejunia iis, qui vitæ ſubſidia labore manuum parant. Confeſſarius igitur poenitentem interroget, *an poſſit pœnitentiam ſibi injunctam peragere: alioquin eam pro ſua prudentia immutet, aut minuat*, ait Rituale Pariſienſe. Tunc autem monendus eſt, leviorem poenitentiam imponi quam mereantur ejus peccata, ut ipſe moveatur vel ad majorem petendam, vel ad alias ultro ſumendas, cum melius diſpoſitus erit.

Porro menſuram poenæ ex judicio Eccleſiæ peccatis debitæ indicant canones Poenitentiales, quos proinde ſcire debet Sacerdos. Nam licet poenæ per illos ſtatutæ, ſpectata facultate & infirmitate poenitentis, minuendæ ſint; tamen ſæpe poenitentibus proponenda ſunt, quo magis criminum gravitatem cognoſcant, indeque fiant ad poenitentiam acceptandam promptiores. Ita S. Carolus in Inſtruct. confeſſ.

4. Satisfactio ante abſolutionem imponenda eſt, tum ut exploretur debita poenitentis diſpoſitio, & voluntas faciendi fructus dignos poenitentiæ. tum quia ordo judicii & juſtitiæ vindicativæ poſtulat, ut prius poenitens ſatisfactionem ſpondeat & acceptet, quam abſolvatur. Si tamen forte Sacerdos ante abſolutionem prætermiſiſſet, tenetur eam poſtea injungere.

Sed an Confeſſarius debet habere diſtinctam ſingulorum peccatorum memoriam, dum imponit ſatisfactionem?

Reſpondet Sylvius, ſatis eſſe ſic audire, & intelligere omnia, quando dicuntur, ut in ſatisfactione injungenda ſufficienter meminerit ſtatus poenitentis, ad eam competenter injungendam. Et vero ſæpe impoſſibile eſt, ſaltem moraliter, ut confeſſarius diſtincte ſingula tunc meminerit.

Quæſt. II. *Quænam opera in pœnitentiali imponenda ſunt?*

Reſp. Ex Patribus, ex Concil. Florent. & Trid. ſeſſ. 6. c. 14. tria ſunt præcipua, ad quæ cetera revocantur, nempe jejunia, eleemoſynæ, orationes: nam hæc ſunt ſatisfactiones poenales ſimul & meidcinales. Per jejunium intelligitur omnis corporis afflictatio, & voluptatum ſenſuum etiam licitarum privatio; nam ſpecies ibi ponitur pro genere; per eleemoſynam omne opus miſericordiæ tum ſpiritualis, tum corporalis; per orationem omnis actus religionis, & pietatis in Deum, ut Dei laudes, piæ meditationes ac lectiones, auditio Miſſæ & concionum, ſuſceptio Sacramentorum, examen conſcientiæ, oblatio actionum ſuarum Deo facta ad ejus gloriam, actus fidei, ſpei, caritatis, contritionis &c.

Quæſt. III. *An imponi poſſunt opera aliunde præcepta?*

Reſp. Non poſſunt ſola licite imponi, ſi poenitens poſſit alia præſtare. *Prob.* Ex Conc. Trid. ſeſſ. 14. cap. 8. *Satisfactio, quam imponunt, non ſit tantum ad novæ vitæ cuſtodiam, & infirmitatis medicamentum, ſed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam & caſtigationem.*

At opera jam aliunde præcepta nequeunt eſſe ad vindictam & caſtigationem peccatorum præteritorum: nam etiamſi nulla peccata commiſiſſet poenitens, teneretur illa præſtare, nec illis iterum impoſitis puniri cenſetur. Idcirco reſtitutio injuriæ, & damni compenſatio, fuga occaſionis peccandi, non ſunt ſatisfactiones vindicativæ.

Porro confeſſarius cenſendus eſt impoſuiſſe opus non aliunde præceptum, niſi aliud exprimat, vel ex circumſtantia colligi queat; nam hæc eſt rationabilis ejus intentio. Quare ſi ſimpliciter imponat jejunium, poenitens non ſatisfacit jejunando uno die, in quo ex præcepto Eccleſiæ, vel ex voto tenetur.

Quæſt. IV. *An imponi debet pœnitentia publica?*

Reſp. 1. *Pro peccatis occultis quantumvis gravibus manifeſtam pœnitentiam non imponat*, ait Rit. Rom. Nam eſset improportionata, & contra uſum Eccleſiæ, & quodammodo infamativa poenitentis.

Reſp. 2. Imponenda eſt poenitentia publica pro peccatis publicis. Ita Concil. Trid. ſeſs. 24. cap. 8. *Apoſtolus monet publice peccantes palam eſſe corripiendos. Quando igitur ab aliquo publice & in multorum conſpectu crimen commiſſum fuerit, unde alios ſcandalo offenſos, commotoſque fuiſſe non dubitandum: huic condignam pro modo culpæ pœnitentiam publice injungi oportet, ut quos exemplo ſuo ad malos mores provocavit, ſuæ emendationis teſtimonio ad rectam revocet vitam. Epiſcopus tamen publicæ hoc pœnitentiæ genus in aliud ſecretum poterit commutare, quando ita magis judicaverit expedire.* Nec tunc, inquit S. Tho. confeſsarius, ſed poenitens ipſe ſatisfactionem implendo, manifeſtat ſuum peccatum, jam alias notum, & inducitur tantum ad id, quod ex ſe facere debet ad ſcandalum tollendum.

Sine tamen Epiſcopi conſilio & auctoritate imponi non debet poenitentia publica cum certa ſolemnitate peragenda, ut ſtandi ad fores Eccleſiæ cum cereo accenſo &c. Sed quivis confeſsarius poteſt & debet injungere ſatisfactiones, quæ ſine ſolemnitate peraguntur coram iis qui ſcandalum paſſi ſunt, dum aliter tolli nequit, & jubere ut retractent ſermones contra fidem, & bonos mores, religionem, vel calumnias coram iis, qui audierunt &c. Nam ſcandalum neceſſario tolli debet.

Quæſt. V. *An confeſſarius poteſt in poenitentiam medicinalem imponere pœnitenti aliquid, ex quo oriatur ſuſpicio vel etiam notitia peccati pœnitentis?*

Reſp. Suarez, diſp. 33. ſect. 7. ſi medium illud ſit neceſsarium ad vitandum relapſum, poſse ſacerdotem illud præcipere poenitenti, v. gr. ut dimittat tale officium, vel hanc domum, aut aliquid ſimile; & ipſum poenitentem teneri obedire; quod ſi noluerit, dimittendum ſine abſolutione. Quo in caſu nulla eſt ſigilli fractio; quia ſi aliquid ſit, totum eſt ex conſenſu & voluntate poenitentis. Neque eſt gravamen aut onus contra ſigillum, quod ille conſenſus per præceptum vel per comminationem negandi abſolutionem extorqueatur; quia ſuppoſita vera neceſſitate, illud præceptum non tam imponitur a confeſsario, quam declaratur poenitenti obligatio, quam in ſe ipſo habet; & ideo comminatio illa juſta eſt; immo & neceſsaria, quia non poteſt aliter confeſsarius debito modo fungi ſuo munere. Ita Suarez. Neque tunc eſt revelatio confeſſionis, ſed ipſemet poenitens, ut ſuæ obligationi ſatisfaciat, ſeipſum voluntarie prodit.

Quæſt. VI. *An poteſt injungi ſatisfactio applicanda aliis, v. gr. defunctis?*

Reſp. Affirm. Quia tunc non applicatur aliis ſatisfactio ſecundum valorem quem habet ex opere operato, ſed ſecundum eum quem habet ex opere operantis. Præterea actus ipſe caritatis, quo quis applicat aliis ſatisfactionem ſui operis, habet vim ſatisfactivam: hanc enim habet omne opus meritorium.

Quæſt. VII. *An pœnitens tenetur acceptare & implere pœnitentiam rationabilem injunctam?*

Reſp. Affirm. 1. Quia Sacerdos habet poteſtatem judicialem non ſolum ſolvendi, ſed etiam ligandi ſeu obligandi per impoſitionem poenitentiæ, ex Concil. Trid. cap. 8. cit. Immo habet obligationem imponendi convenientem ſatisfactionem, ut oſtendi. At talis poteſtas & obligatio non poteſt eſse in Sacerdote ſine obligatione in reo talem ſatisfactionem injunctam acceptandi & exequendi; hæc enim ſunt correlativa, & alioqui Sacerdotis poteſtas vindicativa eſset inefficax. 2. Ex Conc. Later. cap. *Omnis*, ibi: *Omnia ſua peccata confiteatur fideliter, & injunctam ſibi pœnitentiam ſtudeat pro viribus adimplere.* 3. Quilibet ſubditus tenetur obedire judici & ſuperiori juſtam ſententiam ferenti. At Sacerdos, cui poenitens per confeſſionem ſe ſubjecit, imponit poenitentiam, ut ſuperior & judex; & tunc fungitur vice Chriſti, ejuſque nomine ac auctoritate ligat, ſicut abſolvit. 4. Ex Concil. Trid. ſeſs. 14. can. 4. Satisfactio eſt pars Sacramenti, nempe integralis, & a Deo requiritur ad plenam ac perfectam peccatorum remiſſionem. Poenitens autem tenetur ſervare integritatem Sacramenti, præſertim cum ad illud concurrat. Quare hæc obligatio ex genere ſuo gravis eſt, cum ejus materia pertineat ad religionem & juſtitiam divinam.

Nec excuſatur poenitens, eo quod velit alium adire: nam non licet poenitenti ſine juſta cauſa Sacramentum inchoatum relinquere, & effugere Sacerdotis juſtum judicium, cui ſe jam ſubjecit. Poenitens quidem ante confeſſionem poterat alteri confiteri, ſed facta confeſſione tali Sacerdoti, hic jam fungitur vice Chriſti, ejuſque auctoritate ligat: *Nam claves Sacerdotum non ad ſolvendum dumtaxat, ſed & ad ligandum conceſſas etiam antiqui Patres & credunt, & docent*, ait Conc. Trid. ſeſs. 14. c. 8.

Hinc mortaliter peccat, qui poenitentiam pro mortali impoſitam, vel notabilem ejus partem culpabiliter omittit: nam qui tenetur aliquid præſtare, ad id obligatur per ſe ſub mortali, ſi res gravis ſit. Quod ſi ſit levis, & impoſita pro ſolis venialibus, vel mortalibus jam alias confeſſis, ſecundum multos eſt dumtaxat veniale illam omittere, ſecluſo contemptu & ſcandalo; quia completio integralis partis, per materiam levem non obligat niſi leviter pro ratione materiæ. Aliqui tamen putant eſse mortale: quia gravis irreverentia Sacramento infertur, illud

privando tota ſua integritate & complemento non accidentali. Et quamvis hæc materia ſecundum ſe ſit levis, tamen gravis cenſetur reſpectu Sacramenti, cum ſit ejus tota pars integralis. Delugo fatetur, eſſe mortale omittere ſatisfactionem pro ſolis venialibus impoſitam, ſi hæc gravis ſit, verbi gratia, jejunium, quia obligatio eam implendi oritur a poteſtate judicis, & res præcepta eſt gravis, & capax præcepti gravis.

Immo ſi confeſſarius leviorem poenitentiam impoſuiſſet, poenitens tenetur ſupplere: nam lege divina tenemur ſatisfacere Deo in hac vita etiam pro poena temporali peccatis quoad culpam remiſſis debita, ut conſtat, 1. ex Joel. 2. *Convertimini ad me in toto corde veſtro, in jejunio, in fletu, & in planctu.* Per jejunium intelligitur omne opus poenale. Item ex Matth. 3. *Pœnitentiam agite.* Et Luc. 3. *Facite fructus dignos pœnitentiæ.* Quæ duo ex Conc. Trid. ſeſſ. 6. c. 14. non ſolum contritionem & vitæ emendationem ſignificant, ſed etiam, *ſatisfactionem per jejunia, eleemoſynas, orationes, aliaque pia ſpiritualia vitæ exercitia pro pœna temporali, quæ non tota ſemper, uti in Baptiſmo dimittitur.* 2. Ex Patribus. Pro omnibus ſit S. Hieron. in cap. 2. Jerem. *Peccata gravia gravioribus tormentis indigent.* 3. Ex Præcepto naturali & divino virtutis poenitentiæ tenemur, quantum poſſumus, Deo plene ſatisfacere in hac vita pro injuriis ipſi illatis. Nam ipſa ratio dictat, Deo non minus, quam hominibus plene ſatisfaciendum eſſe, quam primum fieri poteſt moraliter. Hæcque obligatio gravis eſt pro mortalibus.

Porro ex Conc. Trid. ſeſſ. 14. cap. 9. ſatisfacimus Deo non ſolum piis ac laborioſis operibus a Sacerdote injunctis, vel ſponte ſuſceptis; ſed etiam malis ac ærumnis hujus vitæ patienter propter Deum toleratis.

Dixi *rationabilem*. Nam ſi clavis erret, ut ajunt, hoc eſt, ſi imponatur ſatisfactio irrationabilis ob nimiam gravitatem & diuturnitatem, poteſt poenitens illam recuſare, & alium confeſſarium adire.

Quæſt. VIII. *Quandonam pœnitens tenetur implere pœnitentiam?*

Reſp. Tenetur tempore a confeſſario præſcripto: nam circumſtantia temporis in præcepto includitur. Dilatio tamen ſatisfactionis ad paucos dies, etſi ſine neceſſitate, poteſt eſſe tantum venialis, niſi ad finem injunctæ poenitentiæ magis referat, illam impletam eſſe tempore præfinito, v. gr. ad ſuperandas tentationes urgentes. Quod ſi confeſſarius nullum tempus determinavit, tenetur poenitens ſatisfactionem implere, quam primum commode poteſt; itaut peccet mortaliter, ſi illam ex gravi negligentia diu differat. Nam integritas Sacramenti, & ratio debitæ juſtæ ſatisfactionis ac medicinæ, & rationabilis intentio confeſſarii executionem celerem exigunt.

Qui autem poenitentiam quocumque modo diſtulit, tenetur eam poſtea quam primum poteſt perſolvere. Nam dilatio ſolutionis debiti ultra terminum non liberat debitorem onere illud ſolvendi, & intentio confeſſarii eſt, ut ſatisfactio abſolute fiat; tempus vero præfinitur ſolum ad non differendam ſolutionem.

Quæſt. IX. *Quomodo, & in quo ſtatu impleri debet ſatisfactio?*

Reſp. 1. Satisfactio impleri debet ex motivo pio ac ſupernaturali, & ſine affectu ad mortale. Quia ſatisfactio Sacramentalis eſt pars integralis Sacramenti, & actus virtutis pœnitentiæ præceptus ad compenſationem quamdam injuriæ divinæ: ergo debet eſſe actio moraliter bona, ſupernaturalis, elicita ſaltem ex motivo placandi Deum, ejuſque injuriam compenſandi. Quæ voluntas eſt incompoſſibilis cum affectu ad mortale.

Reſp. 2. Qui pœnitentiam in peccato mortali exequitur, peccat ſaltem venialiter. Quia Sacramenti partem indigne ſuſcipit, & ponit obicem effectui, nempe remiſſioni pœnæ temporalis, quæ eſt effectus ſecundarius, pendens a primario, nempe gratia ſanctificante. Tamen ex communiori ſententia talis non tenetur poſtea ſatisfactionem repetere, eo quod ſubſtantiam præcepti impleverit; & quia in Eccleſia veteri ſæpe exigebatur ſaltem magna ex parte executio ſatisfactionis ante abſolutionem, ac proinde ante remiſſionem peccatorum ſaltem ordinarie: nam perfecta contritio ſatis eſt infrequens. Immo juxta multos, ſicut pœnitentiæ ante abſolutionem implendæ juſſu confeſſarii reatum pœnæ temporalis tollunt, cum peccatum poſtea per abſolutionem remiſſum fuerit; ita pœnæ poſt abſolutionem peragendæ, etiamſi in peccato poſtea ſuperveniente impletæ fuerint, tamen ſublato per juſtificationem obice ſuum effectum aſſequentur.

Quæſt. X. *An pœnitentia a confeſſore impoſita poteſt in aliam mutari?*

Reſp. 1. Non poteſt a pœnitente propria auctoritate mutari, etiam in aliud opus melius: tum quia nulla ſatisfactio poteſt eſſe Sacramentalis, niſi imponatur a miniſtro Sacramenti: tum quia reus non poteſt mutare ſententiam judicis, nec ſubditus opus præſcriptum a ſuperiore. Item ab alio Sacerdote mutari nequit, ſi fuerit conveniens, nec nimis acerba: cum impoſita ſit, clave non errante, per actum poteſtatis ligandi.

Reſp. 2. Ob juſtam cauſſam mutari poteſt in aliam convenientem, 1. Ab ipſo confeſſario, qui illam impoſuit: nam hoc ſæpe poteſt expedire ad bonum animarum, ad quod hoc judicium ordinatur: & tunc non erit neceſſe repetere priorem confeſſionem, ſi tempus, a quo facta eſt, ſit adeo breve, ut moraliter cenſeatur idem judicium; & Sacerdos adhuc recordetur ſtatus pœnitentis; ſed hoc fieri debet in alia confeſſione, quia eſt actus judicialis, & uſus clavium, qui nonniſi in Sacramento exercetur. Quod ſi confeſſarius non recordetur amplius peccatorum, pro quibus priorem pœnitentiam impoſuit, requiritur nova eorum confeſſio: quia impoſitio alterius pœnitentiæ eſt actus juriſdictionis, qui fit a judice ut Judex eſt: ergo debet procedere cum notitia cauſſæ.

2. Id etiam poteſt quivis alius confeſſarius, ſi ſatisfactiones impoſitæ ſint irrationabiles, & contra prudentiæ regulas, & minime convenientes. Quia Sacerdos non habet poteſtatem tales injungendi, proinde ad eas obligandi pœnitentem; ideoque mutari poſſunt ab alio, qui in eodem tribunali idem poteſt ac prior judex, cui ſuccedit. Sed tunc neceſſe eſt, ut apud ipſum fiat nova confeſſio peccatorum, pro quibus impoſita eſt pœnitentia: quia pœnitentiæ commutatio eſt impoſitio pœnitentiæ loco prioris, ideo-

que actus judicii Sacramentalis; alioqui poenitentia mutata non eſſet Sacramentalis. At ex Conc. Trid. ſeſſ. 14. c. 5. tale judicium non poteſt niſi cauſſa diſtincte cognita, & in ſacro tribunali recte exerceri: neque enim Sacerdos habet poteſtatem ligandi, ſeu imponendi ſatisfactionem Sacramentalem, niſi prout exercet judicium & poteſtatem clavium, præcedente legitima accuſatione ſibi facta. Hinc confeſſarius pœnitentiam ab alio impoſitam commutare nequit ſine nova peccatorum abſolutione: nam non poteſt exercere judicium Sacramentale, quin totum Sacramentum conficiat; unde etiam ex parte poenitentis requiritur nova contritio. Ceterum ne prius Sacramentum ſua integritate privetur, relinquendum eſt aliquid ex priore poenitentia præſtandum.

Quæſt. XI. *An pœnitentia poteſt per alium perſolvi?*

Reſp. Neg. Quia 1. Satisfactio imponitur poenitenti per ipſum, non per alium perſolvenda. Nam ipſemet reus debet poenam debitam ſubire, & cum culpa ſit perſonalis, perſonalis quoque debetur pro ea ſatisfactio. 2. Ex Conc. Trid. materia & partes Sacramenti ſunt tres actus poenitentis; nempe contritio, confeſſio, & ſatisfactio: ergo ſatisfactio, quæ eſt pars materialis Sacramenti, debet eſſe actus ipſius poenitentis, non alterius; ſicut nec contritio, vel confeſſio alterius poteſt eſſe materia in hoc Sacramento. Hinc Alexander VIII. damnavit hanc propoſitionem: *Pœnitens propria auctoritate ſubſtituere ſibi alium poteſt, qui loco ipſius pœnitentiam adimpleat.*

Quæſt. XII. *An neceſſe eſt ex præcepto, ſeu inſtitutione Chriſti, ut ſatisfactio ante abſolutionem ſemper impleatur?*

Reſp. Nego. *Prob.* 1. Ex uſu nunc in Eccleſia a pluribus ſæculis recepto. Eccleſia autem præſens, non minus quam antiqua a Spiritu Sancto regitur; nec unquam errare poteſt in rebus ad fidem, mores, diſciplinam generalem, & adminiſtrationem Sacramentorum pertinentibus, juxta illud Matt. 28. *Ecce ego vobiſcum ſum omnibus diebus uſque ad conſummationem ſæculi.* 2. Ex uſu antiquæ Eccleſiæ, in qua poenitentes ante poenitentiam impletam abſolvebantur, ut quando imminebat perſecutio, aut aliud mortis periculum. 3. Ex Sixto IV. qui ut falſam & erroneam damnavit hanc Petri de Oſma propoſitionem: *Non peracta pœnitentia confitentes abſolvi non debere.* Et ex Alexandro VIII. qui tres has propoſitiones damnavit: *16. Ordinem præmittendi ſatisfactionem abſolutioni, induxit non politia, aut inſtitutio Eccleſiæ, ſed ipſa Chriſti lex & præſcriptio, natura rei id quodammodo dictante. 17. Per illam praxim mox abſolvendi, ordo poenitentiæ eſt inverſus. 18. Conſuetudo moderna quoad adminiſtrationem Sacramenti Pœnitentiæ, etiamſi eam plurimorum hominum ſuſtentet auctoritas, & multi temporis diuturnitas confirmet, nihilominus ab Eccleſia non habetur pro uſu, ſed abuſu.* Ratio eſt, quia ſatisfactio eſt tantum pars integralis, & complementum Sacramenti Poenitentiæ. Pars autem integralis non debet neceſſario præmitti eſſentiali ejuſdem rei; & ſine illa ſtat tota eſſentia compoſiti, ut patet in phyſicis: ſic dentes non naſcuntur infantibus, niſi aliquot poſt ortum menſibus; a fortiori in rebus moralibus.

Sed num aliquando poteſt confeſſor obligare poenitentem ad implendam poenitentiam ſive ex parte, ſive ex toto ante abſolutionem?

Reſp. Affirm. Nam nec Chriſtus, nec Eccleſia id prohibuerunt, quando prudentia dictat id expedire. Immo ad id obligari debet poenitens, quando eſt periculum, ne abſolutione accepta poenitentiam omittat: vel ſi hoc neceſſarium ſit, aut valde expediat curationi poenitentis, vel ſi Sacerdos nequeat aliter judicare de diſpoſitione poenitentis. Ita Suar. & Delugo, qui diſp. 14. ſect. 10. ſic ait: *Ex communi doctrina Theologorum poteſt aliquando obligare poenitentem ad implendam poenitentiam ante abſolutionem, per modum medicinæ, quando judicat id neceſſarium, vel utile poenitenti, ex eo quod ſoleat facile promittere poenitentias, vel ut confeſſarius certus ſit de poenitentia impleta, vel ob alios fines.*

APPENDIX

Referuntur præcipui Canones Poenitentiales ſecundum ordinem Decalogi, ex variis Conciliis, & libris poenitentiariis collecti in Inſtruct. S. Caroli.

Circa I. Decalogi Præceptum.

QUi a fide defeciverit, poenitentiam aget annis decem.

Qui auguriis & divinationibus ſervierit, quive cantationes diabolicas fecerit, poenitens erit annis ſeptem.

Reſpiciens furta in aſtrolabio, poenitens erit annis duobus.

Si quis ligaturas, aut faſcinationes fecerit, poenitens erit duos annos.

Qui magos conſuluerit, in poenitentia erit annis quinque.

Circa II. Præceptum.

Quicumque ſciens perjuravit, 40. dies in pane & aqua jejunet, & ſeptem ſequentes annos poeniteat, & nunquam ſit ſine poenitentia: & nunquam in teſtimonium recipiatur; & poſt hæc communionem percipiat.

Qui perjurium in Eccleſia fecerit, poenitentiam aget annos decem.

Si quis Deum, vel B. Virgin., vel aliquem Sanctum publice blaſphemaverit, præ foribus Eccleſiæ diebus Dominicis ſeptem, in manifeſto, dum Miſſarum ſollemnia aguntur, ſtet; ultimoque ex illis die, ſine pallio & calceamentis, ligatus corrigia circa collum: ſeptemque præcedentibus feriis ſextis in pane & aqua jejunet, Eccleſiam nullo modo tunc ingreſſurus: ſingulis item illis ſeptem diebus Dominicis tres, aut duos, aut unum pauperem paſcat, ſi poteſt; alioquin alia poenitentia afficiatur. Recuſans Eccleſiæ ingreſſu interdicatur, in obitu Eccleſiaſtica careat ſepultura.

Qui votum ſimplex violaverit, poeniteat tribus annis.

Circa III. Præceptum.

Qui opus aliquod ſervile die dominico, feſtove fecerit, poenitentiam aget tres dies in pane & aqua.

Si quis jejunia a ſancta Eccleſia indicta violaverit, poenitentiam aget dies viginti in pane & aqua.

Qui in Quadrageſima jejunium violaverit, pro uno die poenitentiam aget dies ſeptem.

In Quadrageſima carne ſine inevitabili neceſſitate veſcens, in Paſcha non communicet, ac præterea a carne abſtineat.

Circa IV. Præceptum.

Qui parentibus maledixerit, 40. dies poenitens ſit in pane & aqua.

Qui parentes injuria affecerit, tres annos.

Qui percuſſerit, annos ſeptem.

Si quis contra Epiſcopum, Paſtorem, & Patrem ſuum inſurrexerit, in Monaſterio omnibus diebus vitæ ſuæ poenitentiam aget.

Si quis Epiſcopi, aut miniſtrorum ejus, vel Parochi ſui præcepta contempſerit, vel irriſerit, poenitentiam aget dies 40. in pane & aqua.

Circa V. Præceptum.

Qui presbyterum occiderit, poeniteat 12. annis.

Si quis patrem, aut matrem, fratrem, aut ſororem occiderit, toto vitæ ſuæ tempore non ſuſcipiat Corpus Domini, niſi in obitu, abſtineat a carne & vino, dum vixerit, jejunet ſecunda, & quarta, & ſexta feria.

Si quis hominem occiderit, ad januam Eccleſiæ ſemper erit, & in obitu communionem recipiet.

Qui homicidii auctor fuit, ob conſilium quod dedit, poenitentiam aget 40. dies in pane & aqua, cum ſeptem ſequentibus annis.

Si qua mulier ſponte abortum fecerit, poenitentiam aget annos tres, ſi nolens, quadrageſimas tres.

Qui nolens filium oppreſſerit, poenitentiam aget dies 40. in pane & aqua, oleribus ac leguminibus: abſtinebit ab uxore dies totidem. Deinde poenitens erit tres annos per legitimas ferias: tres præterea quadrageſimas in anno obſervabit.

Qui ſceleris occultandi cauſſa filium necaverit, poenitentiam aget annos decem.

Si quis per iram ſubitam, aut per rixam hominem necarit, poenitentiam aget annos tres.

Si quis aliquem vulneraverit, vel ei aliquod membrum præciderit, poenitentiam aget uno anno per legitimas ferias.

Si quis ictum proximo dederit nec nocuerit, triduo poenitentiam aget in pane & aqua.

Circa VI. Præceptum.

Si laicus ſolutus cum femina ſoluta concubuerit, poenitens erit tres annos.

Qui turpiloquio, aſpectuque polluitur negligens, poenitentiam aget 20. dies.

Qui cum uxore ſua turpiter concubuerit, poenitens erit 40. dies.

Qui cum duabus ſororibus fornicatus fuerit, aut filiam ſpiritualem violaverit, perpetuam poenitentiam aget.

Qui inceſtum fecerit (non ita enormem) *poenitens erit 12. annis.*

Qui moniales violaverit, poenitens ſit annis decem.

Si qua mulier ceruſſa, aliove pigmento ſe oblinit, ut aliis viris placeat, poenitentiam aget annos tres.

Si presbyter cognovit filiam ſuam ſpiritualem, quam ſcilicet baptizavit, vel quæ ſibi confeſſa fuit, debet poenitentiam agere duodecim annis. Et ſi crimen ſit manifeſtum, debet deponi, & peregrinando 12. annis poeniteat, & poſtea Monaſterium intret tota vita ſua moraturus ibidem.

Pro adulterio, ſeptennii & decennii poenitentia imponitur. Pro oſculo, ſeu amplexu impudico triginta dierum poenitentia ſtatuitur.

Circa VII. Præceptum.

Si quis furtum de re minori fecerit, poenitentiam aget annum unum.

Qui furatus eſt aliquid de Eccleſiæ ſupellectili, theſauro, vel pecuniam Eccleſiaſticam, oblationeſve Eccleſiæ factas, poenitens erit annos ſeptem.

Qui decimam ſibi retinuerit, aut dare neglexerit; quadruplum reſtituet, & poenitentiam aget dies 20. in pane & aqua.

Qui uſuras accipit, rapinam facit, poenitentiam aget annis tribus, uno in pane & aqua.

Circa VIII. Præceptum.

Qui falſo teſtimonio conſenſerit, poenitens erit annos quinque.

Falſarius in pane et aqua poenitentiam agat quamdiu vivit.

Si quis de proximo detraxerit, poenitens erit dies ſeptem in pane et aqua.

Circa IX. & X. Præceptum.

Rem alienam nefarie concupiſcens, avaruſque, poenitens erit tribus annis.

Si quis concupiſcit fornicari, ſi Epiſcopus, poenitens erit annos ſeptem; ſi Presbyter, quinque; ſi Diaconus vel monachus, tres; ſi clericus aut laicus, annos duos.

✠ *Nota*. 1. De origine & uſu canonum Poenitentialium S. M. Bened. XIV. lib. tertio de Synodo Dioeceſana cap. 62. hæc docet. „ Tanta diligentia Majores noſtri diſquirebant quæ unicuique peccato eſſet imponenda poenitentia, ut ſi enorme aliquod audirent perpetratum crimen, quod vel ratione adjectæ circumſtantiæ quamdam peculiarem, & graviorem redoleret nequitiam, & turpitudinem, ſimul ſtatim convenirent Epiſcopi ad deliberandum, quo poenitentiæ genere eſſet illud expiandum; reque mature diſcuſſa, ac tandem deliberata, ſingulis paroeciis ſuis, quod communi conſenſu ſtatutum fuerat, ſignifica-

bant ;

bant; hujus vetuſtiſſimæ Eccleſiæ praxis locupletiſſimus teſtis eſt Cyprianus multis in epiſtolis, præcipue *epiſt.* 14. 18. 35. & 62. eamque pluribus monumentis comprobat doctiſſimus Morinus *de Pænitentia l.* IV. *cap.* 17. & *l.* VI. *c.* 14. & 15. Tanti præterea momenti negotium æſtimabatur, ut peccatores dignam, ſuoque reatui æquam ſubirent pœnitentiam, ut interdum etiam Romani Pontificis ea de re exquireretur ſententia: & quandoque ad eumdem ipſe reus remitteretur dijudicandus, qua, & quanta pœnitentia a Deo, atque ab Eccleſia reconciliationem conſequi mereretur. Theodobertus Francorum Rex Vigilium Papam interrogavit, qua pœnitentia plectendus eſſet, qui fratris ſui uxorem duxerat, cui interrogationi Vigilius ſatisfecit epiſtola ad Cæſarium Arelatenſem Epiſcopum, quam habemus *Tom.* 1. *Conc. Galliæ pag.* 249. In Conc. Lemovicenſi anni 1031. (*collect. Harduin. Tom.* 6. *pag.* 1. *col.* 891.) decretum eſt: *Si Epiſcopus Parochianum ſuum cum teſtibus, vel litteris Apoſtolicis ad pænitentiam accipiendam direxerit, ut multoties pro graviſſimis fieri ſolet reatibus, in quibus Epiſcopi ad dignam hæſitant pænitentiam exponendam, hic talis libenter a Papa remedium ſumere poteſt.* Ibidemque circa finem, factum narratur cujuſdam Militis Vaſconis, qui, jubente Vaſconum Duce Sancio, ſeniorem ſuum occiderat, ſed poſtea pœnitentia ductus Epiſcopum adiit, a quo hoc accepit reſponſum; *Neſcio tibi conſilium ferre pœnitentiæ, ſed vade quantocius ad Papam Romanum. Si tibi ille pœnitentiam concedit, & ego gaudeo, & confirmo: ſi te ille abjecerit, nec a me, nec ab aliquo invenies pœnitentiam.*

2. Quum autem, aut Epiſcopi, aut Pontifices Maximi certo crimini ſemel imponendam ſtatuerant pœnitentiam, in codicem referebatur, qui *Liber Pœnitentialis* eſt nuncupatus, ut deinceps regula eſſet ad quam inferiores Sacerdotes ſe conformarent: & ne quiſquam ab ea recederet, Epiſcopus in ſua Synodo, atque in Diœceſis viſitatione id potiſſimum inveſtigabat, an quilibet Presbyter librum haberet Poenitentialem, ſuæ Diœceſis proprium, & an ſecundum quod ibi præſcriptum erat pro eo modo culpæ poenitentiam injungeret. Diſcimus id ex Burchardo, apud quem *lib.* 1. *poſt c.* 94. inter ea, quæ Epiſcopi in Diœceſanis Synodis quærere debent, hoc *interrogat.* XVIII. continetur: *Eſt aliquis, qui modum pœnitentiæ ſibi injunctum non cuſtodierit?* Atque ex Reginone ſuam canonum collectionem a modo exordiente viſitandi Eccleſias, ubi *c.* 89. hæc ſingulis Presbyteris ab Epiſcopo, aut Archidiacono facienda proponitur interrogatio: *Si habent Pœnitentiale Romanum, vel a Theodoro Epiſcopo, vel a Ven. Presbytero Beda editum, ut ſecundum quod ibi ſcriptum eſt, interroget confitentes, ut Confeſſor modum poenitentiæ imponat.*

3. Multi ex hiſce libris Pœnitentialibus ab Epiſcopis exarati perierunt, atque utinam ille extaret, quem accuratiſſime conſcripſerat Cyprianus, ut ipſemet *ep.* 52. *ad Antonianum* teſtatur; inde enim exactiſſimæ priſcorum Patrum in puniendis peccatis diligentiæ luculentum haberemus teſtimonium: ſed licet plures ex illis deſiderentur, plures tamen, ſapientiſſimo Dei conſilio, ad nos pervenerunt, ut ex illis diſcamus, quinam fuerit in Eccleſia Catholica veteris pœnitentiæ ſpiritus. Antonius Auguſtinus ad ſuam juris canonici epitomen antiquum attexuit Pœnitentiale Romanum, in novem titulos diſtributum, in quibus varia recenſentur criminum genera: atque ex Conciliis, Summorum Pontificum epiſtolis, ac Patrum ſententiis, pœnitentiæ deſcribuntur pro ſingulis imponendæ, & fortaſſe hic liber ille idem eſt, quem Nicol. I. ſe miſiſſe ſcribit ad Bulgaros in reſponſione ad eorum quæſita c. 75. *Judicium Pœnitentiæ, quod poſtulatis, Epiſcopi noſtri, quos in patriam veſtram miſimus, ſcriptum ſecum utique deferent aut certe Epiſcopus, qui in vobis ordinabitur, hoc, cum oportuerit, exhibebit* (*Tom.* V. *collect. Hard. col.* 378.) Poſt Gratiani Decretum, in editione Romana habentur canones poenitentiales, deſumpti ex Summa Aſtenſi, eoſdemque canones a mendis purgatos, qui Librariorum incuria in eos irrepſerant, laudatus Antonius Auguſtinus adjecit Poenitentialibus, Romano, Bedæ, & Rabani, opportunis & eruditis notis a ſe exornatis. Alios antiquos libros Poenitentiales in lucem protulit Morinus *in append. ad tract. de pœnit.* Alios evulgavit Martene *Tom.* II. *de antiquis Eccleſiæ ritibus*. Liber *de remedio peccatorum* Ven. Bedæ, & *Capitulare* Theodulphi Archiepiſcopi Aurelianenſis, publici juris fecit Baluzius *Tom.* VII. *Miſcellaneorum p.* 11. Muratorius binos Poenitentiales ex Italicis deprompſit bibliothecis, alterum ſcilicet ex codice Mſs. Capituli Canonicorum Veronenſium, alterum ex codicibus Mſs. monaſterii Bobienſis, atque ambos edidit *Tom.* V. *antiquit. Ital. med. ævi, diſſer.* 68. S. Carolus Borromæus non ſolum vulgatos canones Poenitentiales, ſed innumeros alios ex antiquis Conciliis, aliiſque libris Poenitentialibus in unum collegit, per decem diſtribuit Decalogi præcepta, eorumque lectionem ſummopere Sacerdotibus commendavit; eamdemque vero S. Caroli collectionem ad Sacerdotum Poenitentiæ Sacramentum adminiſtrantium inſtructionem, denuo typis Romanis imprimi juſſit Gaſpar Cardinalis Carpineus, tempore Pontificatus Innocentii XII. cujus erat in Urbe Vicarius.

4. Jam vero ſi Epiſcopus in ſua Synodo antiquos canones Poenitentiales renovaret, ſuiſque Conſtitutionibus annecteret, animo inducendi Confeſſarios ad Poenitentias imponendas, quæ pro unoquoque crimine ſunt in illis præſcriptæ, non ſolum rigidiſſimæ Ethices ſectatorem ſe oſtenderet, ſed rem plane impoſſibilem attentaret: etenim hac noſtra luculenta ætate, qua fideles a priſtino morum nitore, & ſanctitate defecerunt, tot interdum graviſſimis onerati criminibus ad Sacramentale forum quidem accedunt ut ſi iiſdem, ſecundum antiquos canones Poenitentiales, foret injungenda poenitentia, hæc ad tot annos eſſet protrahenda, qui integrum eorumdem vitæ curſum non exæquarent modo, ſed excederent, quod *in cit. diſſert.* bene ponderavit Muratorius.

5. At ſi Epiſcopus ſuis Synodalibus Conſtitutionibus canones inſerat Poenitentiales, vel eorumdem ſtudium, & cognitionem Sacerdotibus ſuadeat, aut etiam præcipiat, non ut illos, jam a multis ſæculis obſoletos, ad uſum revocet, ſed dumtaxat, ut eorumdem notitia Confeſſarii prodeſſe queat ad aliqualem proportionem ſervandam inter diverſas peccatorum ſpecies, & poenitentiam pro ſingulis imponendam;

ac

ac præterea, ut iidem Confeſſarii inde argumentum deſumant ad aperiendam Poenitentibus admiſſorum ſcelerum gravitatem, quæ tam longa, tam aſpera, tamque formidanda vindicta etiam in hac vita ab Eccleſia coercebantur; ſi inquam, hoc tantum conſilio, id ab Epiſcopo fiat, ſtatim Conſtitutiones Synodales inclamare, turbas ciere, Clerum, & populum adverſum eas concitare, quod aliquando factum ſcimus, res plane intolerabilis eſt, atque a nullo cordato viro ferenda. Enimvero quam reprehenſionem meretur Epiſcopus, qui plurium & ſanctitate, & doctrina præſtantium Præſulum veſtigia premit? Quid a S. Carolo hac in re geſtum fuerit, jam audivimus; quid alii fecerint Antiſtites, mox ſubnectemus.

6. In famigeratis Conſtitutionibus Matthæi Giberti Epiſcopi Veronenſis, Eccleſiaſticæ diſciplinæ ante Tridentinam Synodum Inſtauratoris ſolertiſſimi *c.* 18. *tit.* 6. ſtatuitur: *Confeſsarii canones Poenitentiales quaſi quaſdam regulas ediſcant ... ut ſciant illos poſtea ſapienter, & diſcrete moderari, ſecundum peccati circumſtantias, & Contritionis qualitatem.* Joannes Franciſcus Bonhomius Vercellarum Epiſcopus, qui floruit poſt Trident. in ſuis generalibus decretis Eccleſiaſticæ reformationis *pag.* 213. loquens de Confeſſario, ait: *Canoneſque item Poenitentiales memoria teneat, ut ſingulis criminibus congruam ſatisfactionem injungere valeat, ſimulque ipſis Poenitentibus, ut promptius, ac libentius, quod juſſi erunt, ipſi præſtent, diligenter exponat, quam benigne hodie Eccleſia ſancta graviſſimas antiquorum canonum poenas in mitiores commutandas eſſe cenſuerit.* Hoc ipſum a Catechiſmo Romano ad titulum *de Pœnit.* his verbis inſinuatur. *Ut Poenitentes ſuorum ſcelerum gravitatem magis agnoſcant, operæ pretium erit eis interdum ſignificare, quæ poenæ quibuſdam delictis, ex veterum canonum præſcripto, qui Poenitentiales vocantur, conſtitutæ ſint.* In Conc. Provinciali Florent. habito anno 1518. atque a Leone X. confirmato *pag.* 120. *& ſeq.* integri referuntur antiqui canones Pœnitentiales, quibus hæc præfiguntur verba: *Hi ſunt Poenitentiales canones, quos hic in fine ſubnectendos duximus ad ſublevandum ſimplicium Clericorum imperitiam, ut cum viderint, certam a jure pœnitentiam imponi, ipſi melius arbitrium ſuum informare poſſint, quomodo attentis confeſſione, fletu, lacrymis, & dolore, & diſpoſitione, & facultate confitentium, poenitentias ſalubriter moderari poſſint; nam qualitas temporum noſtrorum, in quibus non ſolum merita, ſed & corpora defecerunt, non patitur rigorem antiquorum canonum permanere; ſed neceſſe eſt illum a diſcreto Sacerdotis judicio temperari.* In Synodo Amerina habita an. 1595. ab Epiſcopo Antonio Maria Gratiano *c.* 146. legitur: *Poenitentialium canonum jure impoſitas ſingulis ſceleribus poenas, poenitentiaſque noſſe Confeſſoribus perutile fuerit, cum id ex iis ipſi melius, certiuſque ſtatuere valeant, quæ cuique peccato definienda poenitentia ſit, tum ut Poenitentes ipſi a Confeſſoribus de priſci moris ſeveritate edocti, quanto nunc benignius cum illis ſancta mater Eccleſia agat, intelligentes, hanc ſaltem ei gratiam referant, ut a peccatorum conſuetudine ob id diligentius abſtineant.* In Syn. Pragenſi celebrata anno 1605. & juſſu Cardinalis Epiſcopi de Harrac recuſa anno 1650. *tit. de Poenit.* dicitur. *Confeſſarii Canones Poenitentiales memoriæ mandent, ut ſingulis criminibus congruam ſatisfactionem injungant.* In Synodo Oſnabrugenſi anni 1628. *cap.* 17. habetur: *Requiritur in Sacerdote ſcientia canonum poenitentialium.* Similes Epiſcoporum Italiæ Synodales Conſtitutiones recenſentur a Genetto *Tom.* IV. *Theol. Moral. tr.* 6. *c.* 7. videlicet Coſmæ de Torres Epiſcopi Peruſini, Cardinalis Jacobi Sabelli Archiepiſcopi Beneventani, Cardinalis Joannis Baptiſtæ Leonii Epiſcopi Ferrarienſis, Ven. Servi Dei Cardinalis Pauli de Aretio Epiſcopi Placentini, Cardinalis Bonifacii Cajetani Archiepiſcopi Tarentini, Cardinalis Cybo, ſacri Collegii Decani Epiſcopi Veliterni, Cardinalis Jacobi Boncompagni Archiepiſcopi Bononienſis Deceſſoris noſtri.

7. Quæ autem hucuſque dicta ſunt de Poenitentialium canonum utilitate pluribus argumentis confirmat Cardinalis de Aguirre *ad can.* 11. *&* 12. Concilii Toletani III. *Tom.* 11. *collect. maxim. Concilior. Hiſp.* eaque nituntur etiam auctoritate D. Thomæ, qui *Quodl.* 3. *qu.* 13. *art.* 1. docet quidem, non eſſe nunc poenitentiam præſcribendam ad exactam normam antiquorum canonum, ſed ſimul expedire ait, ut Confeſſarius poenitenti ſignificet, quanta pœnitentia pro ſingulis ab ipſo perpetratis flagitiis expiandis, eſſet olim ab Eccleſia definita: *Videtur ſatis conveniens, quod Sacerdos non oneret Poenitentem gravi pondere ſatisfactionis: quia ſicut parvus ignis a multis lignis ſuperpoſitis de facile extinguitur, ita poſſet contingere, quod parvus affectus Contritionis in Poenitente nuper excitatus propter grave onus ſatisfactionis extingueretur, peccatore totaliter deſperante. Unde melius eſt, quod Sacerdos Poenitenti indicet, quanta poenitentia eſſet ſibi pro peccatis injungenda, & injungat ſibi nihilominus aliquid, quod Poenitens tolerabiliter ferat, ex cujus impletione aſſuefiat, ut majora impleat, quæ etiam Sacerdos ſibi injungere non attentaſſet: & hæc, quæ præter injunctionem facit, accipiunt majorem vim expiationis culpæ præteritæ, ex illa generali injunctione, qua Sacerdos dicit; Quidquid boni feceris, ſit tibi in remiſſionem peccatorum.* ✠

CAPUT II.

De forma Sacramenti Poenitentiæ, ſeu Abſolutione.

I. CIrca modum abſolvendi ſic habet Rituale Romanum auctoritate Pauli V. editum: *Cum poenitentem abſolvere voluerit, injuncta ei prius & ab eo accepta poenitentia ſalutari, primo dicit.*

Miſereatur tui omnipotens Deus, & dimiſſis peccatis tuis perducat te ad vitam æternam. Amen.

Deinde dextra verſus poenitentem elevata, dicit:

Indulgentiam, abſolutionem, & remiſſionem peccatorum tuorum tribuat tibi omnipotens & miſericors Dominus. Amen.

Dominus noſter Jeſus Chriſtus te abſolvat; & ego auctoritate ipſius te abſolvo ab omni vinculo excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, in quantum poſſum, & tu indiges, *Deinde*: Ego te abſolvo a

peccatis tuis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

Paſſio Domini noſtri Jeſu Chriſti, merita Beatæ Mariæ Virginis, & omnium Sanctorum, & quidquid boni feceris, & mali ſuſtinueris, ſit tibi in remiſſionem peccatorum, augmentum gratiæ, & præmium vitæ æternæ. Amen.

Monet omittendam eſſe vocem *ſuſpenſionis*, ſi pœnitens ſit laicus; & addit in confeſſionibus frequentioribus, & brevioribus omitti poſſe *Miſereatur &c.* & ſatis eſſe dicere, *Dominus noſter Jeſus Chriſtus &c.* ut ſupra uſque ad illud *Paſſio Domini &c.* Urgente vero gravi aliqua neceſſitate, ut in periculo mortis, breviter dici poſſe: *Ego te abſolvo ab omnibus cenſuris & peccatis, in nomine Patris &c.*

II. Forma abſolutionis conſiſtit in his verbis. *Ego te abſolvo a peccatis tuis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.*

Quare preces & verba, quæ hanc formam antecedunt & ſubſequuntur, non ſunt de illius eſſentia, ut conſtat ex Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 3. Item quamvis omnia verba illa ex præcepto exprimi debeant, tamen aliqua non ſunt de eſſentia formæ, ut iſta *Ego, tuis, Amen.* Sed circa alia diſſentiunt Theologi, nam alii ad totam eſſentiam aſſignant hæc duo: *Abſolvo te*, quæ ſaltem ſecundum omnes requiruntur: quia neceſſaria ſunt ad ſignificandum effectum primarium Sacramenti, nempe abſolutionem. Abſolutio autem eſt ſententia judicialis, quæ neceſſario ad reum dirigitur; & ſic pronomen *Te* exprimi debet. Alii inſuper exigunt voces, *a peccatis*. Immo aliqui, pauci illi quidem, addunt etiam: *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, ſed falſo principio nixi, nempe quia putant formam Sacramenti eſſe deprecativam.

III. Abſolutio data ſub conditione de præſenti, vel de præterito valet, ſi illa ſit præſens, vel impleta: quia tunc Sacramentum, & effectus non ſuſpenditur: Sed ſic collata ſine neceſſitate, graviter eſt illicita; eſt enim contra reverentiam Sacramenti, & uſum Eccleſiæ. Item illicite apponitur conditio, quæ neceſſario præſupponi debet, ut ſi dicas; *Ego te abſolvo, ſi habeas veram contritionem*, vel *voluntatem reſtituendi; ſi habeo poteſtatem abſolvendi &c.* Quia conditio, quæ ſemper neceſſaria eſt, & ex natura Sacramenti præſupponi debet, inutiliter ac otioſe, ideoque contra reverentiam Sacramento debitam apponitur. Si autem dubitetur, utrum pœnitens adhuc vivat, vel an Sacerdos verba abſolutionis protulerit, ſecundum multos danda eſt abſolutio ſub hac conditione: *Si tu es capax*, vel, *ſi non es abſolutus, Ego te abſolvo &c.* ut fit in Baptiſmo.

Abſolutio autem data ſub conditione de futuro eſt nulla. Quia tunc intentio abſolvendi, & abſolutio non exiſtit abſolute, ſed ſuſpenditur, ac proinde nihil efficit; nam non eſt in poteſtate Sacerdotis ſuſpendere Sacramentum & ejus effectum, cum ſacramenta producant id quod ſignificant: & ſignificant gratiam præſentem dari. Hinc non valet abſolutio ſic data; *Si reſtitueris: ſi pœnitentiam impleveris, abſolvo te.*

IV. Invalida eſt abſolutio data abſenti, ut conſtat. 1. Ex praxi Eccleſiæ, in qua nunquam moribundis abſentibus datur, etſi ſine ea morituris. 2. Ex forma abſolutionis, quæ ſubjectum per Iy *te*, deſignat præſens, ideoque falſa eſſet, ſi foret abſens; & quia forma neceſſario verbis vocalibus conſtat; nemo autem ad abſentem utitur verbis vocalibus.

V. Mortale eſt, abſolvere aliquem a peccatis, antequam ſit abſolutus ab excommunicatione contracta: nam Eccleſia graviter prohibet, ne excommunicatus ullum Sacramentum recipiat. Quare is non eſt vere abſolutus ob carentiam contritionis, & ſacrilegium mortale, quod admittit recipiendo Sacramentum contra prohibitionem Eccleſiæ.

VI. Ad repetendam abſolutionem requiritur nova confeſſio: nam ſuper eadem confeſſione non poteſt abſque ſacrilegio repeti abſolutio: quia caderet ſuper materiam nullam, ideoque irrita eſſet. Poteſt tamen repeti ſuper diverſa confeſſione etiam eorumdem peccatorum: quia confeſſio eſt materia proxima; peccata autem remota; unde abſolutio cadet ſuper novam materiam proximam.

CAPUT III.

De Miniſtro Sacramenti Pœnitentiæ.

ARTICULUS PRIMUS.

De poteſtate requiſita in Miniſtro Pœnitentiæ.

Quæſt. I. AN *requiritur juriſdictio ad abſolvendum?*

Nota 1. Juriſdictio generatim eſt poteſtas regendi, ſeu ferendi ſententiam in ſubditos. Duplex eſt, nempe in foro interno & externo. Juriſdictio in foro interno ſeu pœnitentiæ, de qua hic agitur, eſt poteſtas abſolvendi, ligandi, & obligandi ſubditos confeſſos in tribunali pœnitentiæ ſacramentalis. Juriſdictio in foro externo eſt poteſtas ferendi leges ac cenſuras, imponendi pœnas Eccleſiaſticas etiam publicas, vel ab iis diſpenſandi ac liberandi, & regendi ſubditos per hæc omnia, & quoad politiam externam. Utraque juriſdictio ſubdividitur in ordinariam, & delegatam. Juriſdictio in foro interno ordinaria eſt ea, quæ alicui competit ratione officii habentis annexam curam animarum, qualem habet Papa in omnes fideles, Epiſcopi in ſuos diœceſanos, parochi in ſuos parochianos, ſuperiores religioſorum in ſuos ſubditos.

Delegata eſt ea, quæ committitur Sacerdoti ab eo, qui habet ordinariam. Et acquiritur per expreſſam, vel tacitam conceſſionem: nam delegatio eſt unus ex actibus juriſdictionis ordinariæ. Ad conſenſum autem tacitum requiritur ſcientia ejus quod agitur: unde non eſt tacita conceſſio ſine notitia prælati.

Nota. 2. Juriſdictio delegata non expirat per delegantis mortem, aut dimiſſionem, ſi ſine ulla temporis limitatione ab illo data fuit, nec revocata ab eo, vel illius ſucceſſore, aut ſuperiore. Nam delegatio eſt gratia facta confeſſario, cui ſtatim acquiritur: at gratia facta non exſpirat per mortem concedentis; nam gratia ſeu beneficium ſuperioris debet eſſe manſurum. *Reg. jur.* 16. *in* 6.

Nota. 3. Qui habet poteſtatem delegatam, non poteſt eam ſubdelegare, niſi hoc ei ſpecialiter conceſſum ſit: quo caſu, non ſuo, ſed delegantis no-

mine cenſetur ſubdelegare. Quia delegatus eam ſolam poteſtatem habet, quæ ei conceditur: at conceditur ei ſolum quoad ſuam perſonam poteſtas exercendi juriſdictionem, non item alteri committendi, niſi aliud exprimatur; nam hæ duæ facultates diverſæ ſunt & diſtinctæ.

Reſp. Ad abſolvendum, præter poteſtatem ſacerdotalem requiritur juriſdictio. Conſtat ex Conc. Trid. ſeſſ. 14. cap. 7. *Quoniam igitur natura & ratio judicii illud expoſcit, ut ſententia in ſubditos dumtaxat feratur, perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, & veriſſimum eſſe ſynodus hæc confirmat, nullius momenti abſolutionem eam eſſe debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam aut ſubdelegatam non habet juriſdictionem.* Ratio eſt, quia abſolutio eſt ſententia judiciaria, ad cujus valorem requiritur juriſdictio in eo, qui judicat, & ſubjectio in eo, qui judicatur.

Quæſt. II. *An aliquando Eccleſia ſupplet defectum juriſdictionis in Sacerdote?*

Reſp. Affirm. Modo hæc duo ſimul adſint. 1. Titulus coloratus, hoc eſt, titulus habens ſpeciem veri tituli, cum tamen reipſa nullus ſit: qualis eſt collatio beneficii parochialis, ſed invalida propter occultum aliquem defectum; v. gr. propter occultam ſimoniam. 2. Error communis, itaut communiter ac publice quis exiſtimetur verum habere titulum & juriſdictionem; ſi enim ex errore unius aut alterius tantum putaretur Sacerdos habere juriſdictionem, quam non habet, invalida eſſet abſolutio; quia tunc non eſt ſufficiens ratio, ob quam Eccleſia cenſeatur conferre juriſdictionem: cum hoc non ſit neceſſarium ob bonum commune, quod non exigit, ut Eccleſia proſpiciat quibuſvis caſibus privatæ ſingulorum ignorantiæ.

Eccleſia autem ſupplet illum occultum defectum, concedendo extraordinarie Sacerdoti juriſdictionem tranſeunter pro ſingulis actibus: eo quod bonum commune id exigat ad impedienda multa gravia damna ac ſcandala, quæ ex invaliditate actuum orirentur, argumento ex *l. Barbarius*, *§. de offic. prætor.* Talis tamen miniſter peccat graviter, quia uſurpat juriſdictionem, quam ſcit ſe antecedenter non habere, & hoc eſt ei graviter prohibitum.

Quæſt. III. *An præter poteſtatem ordinis & juriſdictionis requiritur approbatio in confeſſario tam regulari, quam ſæculari non habente beneficium, cui animarum cura ſit annexa?*

Reſp. Affirm. Nam ita ſtatuit Conc. Trid. ſeſſ. 23. c. 15. *Quamvis presbyteri in ſua ordinatione a peccatis abſolvendi poteſtatem accipiant; decernit tamen S. Synodus nullum etiam Regularem poſſe confeſſiones ſæcularium, etiam ſacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, niſi aut parochiale beneficium, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur eſſe neceſſarium, aut alias idoneus judicetur; & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: privilegio & conſuetudine quacumque etiam immemorabili non obſtantibus.*

Circa quod decretum obſervanda ſunt ſequentia.

1. Approbatio eſt conſenſus & facultas Epiſcopi, ut confeſſarii munus exerceat, quem ad id idoneum judicat. Senſus autem decreti Conc. Trid. eſt, quod ſine illa approbatione nullus poſſit non ſolum licite, ſed etiam valide audire confeſſiones, ut expreſſe declaravit Sacra Congr. Cardinalium, & conſtat ex ſenſu ac praxi Eccleſiæ atque ex ſcopo Concilii, & ex iis ejus verbis: *Nullum poſſe confeſſiones audire, nec ad id idoneum reputari.* Nam τὸ *poſſe* ſimpliciter & abſolute ibi dictum, intelligitur tum valide tum licite: & qui non reputatur idoneus ſimpliciter ad adminiſtrandum Sacramentum, is ſane non poteſt illud valide adminiſtrare. Porro Eccleſia id potuit ſtatuere: quia cum juriſdictio ad valorem abſolutionis neceſſaria tribuatur ab Eccleſia, potuit illa hanc conditionem apponere, ut neceſſariam ad juriſdictionem accipiendam, & valide exercendam: ita ut ſine approbatione Sacerdos non curatus ſit incapax juriſdictionis recipiendæ vel exercendæ, adeoque abſolvendi valide. (1)

2. Hoc habet vim etiam in Gallia: nam hoc ſtatutum in Gallia receptum & promulgatum fuit, ut conſtat ex multis Conciliis particularibus, & ex Comitiis generalibus Cleri Gallicani an. 1625. 1635. 1645. Præterea hæc propoſitio: *Concilium Tridentinum non obligat Regulares in Gallia ad obtinendas approbationes ab Epiſcopis, ut ſæcularium confeſſiones audire poſſint, neque ex illius Concilii auctoritate privilegia Regularium reſtringi poſſunt, cum in Gallia receptum non ſit, præter quam in deciſionibus fidei;* ab Alexandro VII. anno 1659. damnata fuit ut falſa, temeraria, ſcandaloſa; in hæreſim & ſchiſma inducens, Conc. Trid. & Sedi Apoſtolicæ injurioſa. Idem declaravit Clemens X. Conſt. *Superna*.

3. Non ſufficit approbatio petita, & injuſte denegata: quia Conc. Trid. requirit, ut obtineatur: & injuſta recuſatio approbationis non eſt approbatio. Nec jam amplius valent privilegia in contrarium allegata, cum Conc. Trid. & Summi Pontifices derogaverint privilegiis quibuſcumque huic decreto contrariis: Hinc Alex. VII. damnavit hanc propoſitionem: *Satisfacit præcepto confeſſionis annuæ, qui confitetur regulari Epiſcopo præſentato, ſed ab eo injuſte reprobato.* Et iſtam: *Qui beneficium curatum habent, poſſunt ſibi eligere confeſſarium ſimplicem Sacerdotem non approbatum ab Ordinario.*

4. Decretum Concilii Tridentini reſtringitur ad confeſſiones ſæcularium, etiam ſacerdotum, non religioſorum. Quare ad audiendas confeſſiones religioſorum non requiritur Epiſcopi approbatio; ſed illi poſſunt confiteri iiſdem, quibus ante Concil. Trid. per ſua ſtatuta, vel jus commune poterant; cum Conc. circa illos nihil innovet. Nunc tamen ad audiendas confeſſiones Monialium, etiam Regularibus ſubjectarum, requiritur Epiſcopi diœceſani approbatio, ex Conſt. Greg. XV. *Inſcrutabili*, & Conſt. 7. Clementis X.

Por-

(1) *Nemo unquam quodcunque privilegium obtinens audire poteſt confeſſiones ſecularium abſque approbatione Ordinarii, idque valet etiam pro Confeſſionibus venialium, & mortalium, quæ alias clavibus ſubjecta ſunt. Id etiam comprehendit eos, qui privilegium Bullæ Cruciatæ obtinuerunt, ut ex Bulla Benedicti XIII.* Inſt. Eccleſ. 86. §. 8.

Porro Religioſi unius ordinis non poſſunt audire confeſſiones religioſorum alterius ordinis ſine facultate ſuperiorum ipſius pœnitentis; quia Papa conceſſione ſua generali juriſdictionis in omnes fideles non intendit derogare ſtatutis religionum, ex quibus varii religioſi non poſſunt confiteri, niſi confeſſariis a ſuis ſuperioribus deſignatis. Quare religioſi a domo ſua abſentes intelligant ex ſuperioribus ſuis, vel ex ſtatutis religionis ſuæ, vel ex recepta conſuetudine, quibuſnam confiteri poſſint. Quod ſi circa hoc nec ſuperior, nec religio aliquid ſtatuerint, cenſetur permittere, ut confiteantur cuilibet Sacerdoti approbato, ſi non habeant ſocium ſui ordinis Sacerdotem.

5. Requiritur approbatio Epiſcopi loci, in quo audiuntur confeſſiones, ita ut approbatus in una diœceſi, non poſſit in alia audire confeſſiones ſine approbatione Epiſcopi diœceſani. Conſtat ex Eccleſiæ praxi, quæ eſt optima legum interpres: ex numero plurali, quo utitur Conc. Trid. ut ſignificet in diverſis diœceſibus diverſas requiri Epiſcoporum approbationes; ex Clemente X. Conſt. *Superna*, & ex Alexandro VII. qui oppoſitum damnavit anno 1659. Enimvero approbatio eſt actus juriſdictionis: at actus auctoritatis, & juriſdictionis non excedit ſphæram auctoritatis, nec proinde limites diœceſis.

6. Hoc decretum non ſpectat habentes beneficium, annexam habens curam animarum: nam cenſentur approbari hoc ipſo, quod tale beneficium eis confertur; ſed parochus reſignato ſuo beneficio jam neminem valide abſolvere poteſt ſine approbatione, quia jam non habet parochiale beneficium.

Quæſt. IV. *An ſufficit juriſdictio, vel approbatio ſub ratihabitione futura, vel præſumpta, ſeu interpretativa, cum nempe judicatur concedenda, ſi peteretur?*

Reſp. Neg. Quia ex Conc. Trid. ad valorem abſolutionis requiritur juriſdictio & approbatio actu & abſolute exiſtens, & jam obtenta, ad quam requiritur conſenſus actualis ſigno externo declaratus. Et vero juriſdictio & approbatio requiruntur ad ſubſtantiam ac valorem abſolutionis: at nulla res exiſtit, niſi actu exiſtant omnia, quæ ad ejus ſubſtantiam pertinent. Neque hic valet iſta regula juris in 6. *Ratihabitionem retrotrahi, & mandato non eſt dubium comparari.* Nam hæc regula ſolum habet locum in actibus, quorum valor in futurum ſuſpendi poteſt: at valor abſolutionis præſentis ſuſpendi nequit: valor enim Sacramentorum pendere nequit ab actione de futuro.

Quæſt. V. *An ſufficit juriſdictio & approbatio probabilis tantum?*

Reſp. Non ſufficit ad licite abſolvendum, ſed requitur certa. Quia extra caſum neceſſitatis non licet adminiſtrare Sacramentum cum opinione tantum probabili eorum, quæ ad ejus valorem requiruntur: alioqui Sacramentum periculo nullitatis ſine neceſſitate exponeretur, quod eſt grave ſacrilegium. Immo neque ſufficit ad valide abſolvendum, ſi juriſdictio, vel approbatio reipſa non exiſtat: nam tunc deeſt aliquid ad valorem abſolutionis requiſitum. Nec tunc Eccleſia ſupplet hunc defectum, ſed ſolum dum titulus eſt coloratus, & error communis.

Quæſt. VI. *An confeſſor regularis approbatus in una diœceſi, poteſt abſolvere in ea ſubditos alterius diœceſis, pro qua non eſt approbatus?*

Reſp. Poteſt, etiam a caſibus ibi reſervatis, ſed non reſervatis in diœceſi, in qua eſt approbatus, niſi eos noverit in fraudem reſervationis ad alienam diœceſim migraſſe. Ita declaravit Clemens X. Conſtit. *Superna*, his verbis: *Poſſe autem regularem confeſſorem in ea diœceſi, in qua eſt approbatus confluentes ex alia diœceſi a peccatis in ipſa reſervatis, non autem in illa, ubi idem confeſſor eſt approbatus, abſolvere, niſi eoſdem pœnitentes noverit in fraudem reſervationis ad alienam diœceſim pro abſolutione obtinenda migraſſe.* Idem dicunt de Sacerdote ſæculari approbato ob tacitum Epiſcoporum conſenſum communi conſuetudine confirmatum.

Hinc mercatores, litigantes, milites, peregrinantes &c. poſſunt abſolvi a confeſſariis loci, ubi confitentur; nam hi jure communi, vel ex conſuetudine tacite a ſuperioribus approbata, ſunt veluti ſubditi Epiſcopi loci, in quo verſantur, quantum ad ſacramenta, excepto Ordine. Quod ſi caſus non ſit reſervatus in diœceſi pœnitentis, ſed ſolum in diœceſi confeſſarii, hic non poteſt illum abſolvere; nam per reſervationem ei ſublata eſt poteſtas abſolvendi a tali peccato. Præterea reus debet judicari ſecundum leges & conſuetudines loci, in quo judicatur. Idque totum conſtat etiam ex recepta conſuetudine.

Quæſt. VII. *An parochus poteſt ſubditos audire, & abſolvere in aliqua diœceſi, in qua non eſt approbatus?*

Reſp. Ex communi ſententia, poteſt etiam licite, modo id fiat abſque ſcandalo. Quia habet ordinariam in proprium ſubditum juriſdictionem ab approbatione non pendentem: juriſdictio autem in foro pœnitentiæ, cum ſit voluntaria, non contentioſa, nec requirat ſtrepitum fori, exerceri poteſt extra proprium territorium.

Quæſt. VIII. *An ſæcularis vel regularis approbatus generaliter in una diœceſi, poteſt valide abſolvere in alia diœceſi ſubditum diœceſis, in qua eſt approbatus?*

Reſp. Neg. Ita Clemens X. Conſt. *Superna*, ubi decernit: *Religioſos ab Epiſcopo ad confeſſiones ſæcularium in ſua diœceſi audiendas approbatos, non poſſe in alia diœceſi eas abſque Epiſcopi diœceſani approbatione audire, quamvis pœnitentes ſubditi ſint ejus Epiſcopi, a quo ipſi religioſi jam fuerant approbati.* Nam juriſdictio delegata pendet in ſui exercitio ab approbatione Epiſcopi loci, in quo audiuntur confeſſiones.

Quæſt. IX. *An parochus extra parochiam ſuam poteſt valide abſolvere ſubditos alterius parochiæ, cum facultate proprii talium parochi?*

Reſp. Non poteſt ſine licentia Epiſcopi expreſſa, vel tacita. Nam parochus unius parœciæ non fit parochus ſubditorum alterius parœciæ per delegationem proprii illorum parochi; & parochorum juriſdictio pendet ab Epiſcopo, qui poteſt iis auferre poteſtatem delegandi eos, quos judicat minus aptos audiendis quorumlibet confeſſionibus. Licentia autem expreſſa eſt, cum ſcripto, vel verbis conceditur: tacita vero cum Epiſcopus non contradicit conſuetudini, quam ſcit vigere circa auditionem ejuſmodi confeſſionum.

Quæſt. X. *An generaliter approbatus ad audiendas*

O 2 *das*

das confeſſiones ſæcularium, cenſetur approbatus pro audiendis confeſſionibus Monialium, ſive Ordinario, ſive Regularibus ſubjectarum, ſi non fuerint nominatim exceptæ?

Reſp. Neg. Nam ita fert uſus, & ita declaravit Clemens X. Conſt. *Superna*, his verbis: *Et generaliter approbatos ab Epiſcopo ad audiendas perſonarum ſæcularium confeſſiones, nequaquam cenſeri approbatos ad audiendas confeſſiones Monialium ſibi ſubjectarum, ſed egere quoad hoc ſpeciali Epiſcopi approbatione; atque approbatos pro audiendis confeſſionibus monialium unius monaſterii, minime audire poſſe confeſſiones monialium alterius monaſterii. Itidem confeſſores extraordinarios ſemel deputatos, atque approbatos ab Epiſcopo ad monialium confeſſiones pro una vice audiendas, haud poſſe expleta deputatione in vim approbationis hujuſmodi illarum confeſſiones audire, ſed toties ab Epiſcopo eſſe approbandos, quoties caſus deputationis contigerit.*

Quæſt. XI. *An regulares egent approbatione Ordinarii ad audiendas confeſſiones ſuorum famulorum ſæcularium?*

Reſp. Clemens X. conſtit. cit. declaravit: *In monaſteriis ac etiam collegiis, ubi juxta inſtituta regularia vivitur, poſſe tam Prælatos regulares quam confeſſores regularium eorumdem monaſteriorum ſeu collegiorum, audire confeſſiones illorum ſæcularium, qui inibi ſunt de familia, & continui commenſales: non autem illorum, qui tantum ipſis deſerviunt.*

Quæſt. XII. *An Epiſcopus poteſt valide limitare approbationem quoad tempus, locum & perſonas?*

Reſp. Affirm. Conſtat 1. Ex praxi quotidiana. 2. Alexander VII. ann. 1659. in cauſſa Andegavenſis Epiſcopi, & Regularium, ut falſam & erroneam damnavit hanc propoſitionem: *Non poſſunt Epiſcopi limitare ſeu reſtringere approbationes, quas regularibus concedunt ad confeſſiones audiendas, neque ulla ex parte revocare.* 3. Quia habens approbationem etſi injuſte reſtrictam ad tempus, locum, vel perſonas, revera caret approbatione pro alio tempore, loco, & pro aliis perſonis; unde non poteſt valide abſolvere in tali loco, tempore, & tales perſonas, pro quibus non eſt approbatus. At ſine approbatione actu exiſtente invalida eſt abſolutio.

Quando autem ad tempus limitatum data fuit approbatio, ceſſat ſtatim per ſe exacto termino: nam approbatio durare nequit ultra tempus præſcriptum ab eo, a cujus voluntate pendet. Hinc nova opus eſt.

Nota. Clerus Gallicanus ann. 1700. damnavit hanc propoſitionem. *In miniſtro pœnitentiæ requiritur etiam approbatio Ordinarii, quæ poteſt limitari, ſed non revocari ſine cauſſa.* (1)

Quæſt. XIII. *An Sacerdos non approbatus poteſt abſolvere a venialibus?*

Reſp. Non poteſt ſaltem licite, ex decreto Innocentii XI. edito ann. 1679. *Non permittant* (Epiſcopi) *ut venialium confeſſio fiat ſimplici Sacerdoti* non

(1) *Apud Bened. XIV.* (Inſtit. Eccl. 86.) *multa occurrunt ſpectantia ad facultatem excipiendarum Confeſſionum, relate ad Sacerdotes tum Sæculares, tum Regulares. Idem Sum. Pontif.* (l. 13. de Syn. c. 9. nu. 22.) *poſtquam juxta doctrinam memoratæ Inſt. Eccl. vindicavit Epiſcopis facultatem* ſubjiciendi iterato examini Sacerdotes ſive Regulares, quibus facultas excipiendi Sacramentales Fidelium confeſſiones ad certum determinatum tempus data fuit; *mox hanc exceptionem pro Regularibus apponit.* Excipiendus eſt tamen caſus, quo poteſtas audiendi ſæcularium confeſſiones aliquibus Regularibus prævio examine per eoſdem Epiſcopos conceſſa fuerit ſine ulla temporis limitatione. Tunc enim illis ſic approbatis conceſſam poteſtatem adimere, aut ſuſpendere nequeunt; niſi forte contraria aliqua ſupervenerit cauſſa, & quidem ad ipſas Sacramentales Confeſſiones pertinens, juxta Innoc. X. Conſtitutionem, quæ incipit, *Cum ſicut accepimus*: de qua Nos ipſi mentionem fecimus in noſtra Conſtitutione ſuper Anglicanis Miſſionibus edita, cujus initium eſt, *Apoſtolicum Miniſterium*, data die 30. Maji 1753. *Porro Epiſcopi, quamvis interveniente gravi, legitimaque cauſſa ſuſpendere, aut revocare poſſint ſemel conceſſam Regularibus facultatem audiendi confeſſiones Sæcularium, maxime tamen contrairent Eccleſiaſticis Sanctionibus, ſi inconſulta Sac. Congreg. Romana eam facultatem adimere tentarent* omnibus & ſingulis *Confeſſariis Regularibus unius Monaſterii ſeu Conventus. Ita paſſim cordati omnes Auctores, præſertimque Generalis olim Vicarius Patavinæ Eccleſiæ Joan. Clericatus* (de Pœnit. *deciſ.* 39. n. 21.) *ac Bononienſis Eccleſiæ Pœnitentiarius Franc. Rotarius, qui* (*Tom.* 3. Theol. Mor. Regul. *lib.* 1. de Poenit. *c.* 1. *punct.* 8. *num.* 8.) *propoſito hoc dubio*: An Epiſcopus poſſit ſimul ſuſpendere omnes Confeſſarios Regulares ejuſdem Monaſterii aut Conventus? *reſpondet negative, additque*: Satius clare fuiſſe deciſum a Sac. Cong. an. 1615. die 20. Nov. cujus Decretum refertur a Giribaldo. Quod etiam habetur in Conſtitutione Clem. X. *Superna*. Ex quibus juribus patet, non poſſe Epiſcopum ſimul omnes Confeſſarios Regulares ejuſdem Monaſterii ſuſpendere, inconſulta Sac. Congregatione. *Verba Conſtitutionis Apoſtolicæ Clem. X. apud Clericatum* (*loc. cit. n.* 31.) *legi poſſunt. Cur autem id Epiſcopo non liceat, rationem dat idem Rotarius.* Nam videtur in hoc caſu, quod dubitari poſſit de injuſtitia; & ideo judicium ſibi reſervat Sancta Sedes, abſque cujus judicio non licet Epiſcopo ad hanc univerſalem revocationem devenire.

Proſp. Fagnanus (*N.* 62. *Com. in c.* 11. Sane, *tit.* 29. *de Offic. & Poteſt. Judicis deleg. l.* 1. *Decr.*) *unicum indigitat caſum, in quo Epiſcopus id præſtare valet, ſcilicet ubi ob nimiam locorum diſtantiam commode conſuli nequit Apoſtolica Sedes. En ipſius verba.* Pro parte Religioſorum Societatis Jeſu propoſitum fuit dubium Sac. Congregationi. An Epiſcopi in partibus Indiarum poſſint ex integro totum unum Monaſterium, vel Collegium ab audiendis Confeſſionibus ſuſpendere? *Reſp.* Epiſcopos Indiarum poſſe quidem omnibus ſimul unius Monaſterii, vel Collegii Confeſſariis adimere facultatem audiendi Confeſſiones perſonarum ſecularium, etiam inconſulta Sac. Congregatione Epiſcoporum, & Regularium negotiis præpoſita, cum Decretum ab ea editum

non approbato ab Epiſcopo, aut Ordinario. Si confeſſarii etiam regulares, aut quicumque alii ſecus egerint, ſciant, Deo Opt. Max. rationem reddituros eſſe, neque defuturam Epiſcoporum & Ordinariorum juſtam & rigoroſam animadverſionem in contra facientes, etiam Regulares, etiam Societatis Jeſu. Immo neque etiam valide poſſe videtur, quia Sacerdos vi ordinationis non habet juriſdictionem, neque ſubditos etiam ſolorum venialium reos. Nemo autem poteſt abſolvere a peccatis ſine juriſdictione ordinaria, vel delegata, ex Conc. Trid. ſeſſ. 14. cap. 7. cum abſolutio ſit actus judicialis, qui non poteſt exerceri, niſi in ſubditos; & juriſdictio delegata valide exerceri nequit ſine approbatione.

✠ *Nota*. In ſine hujus articuli indicandæ eſſent duæ Conſtit. quarum altera, quæ tom. 1. Bullarii eſt ordine 10. edita fuit kalendis Junii 1741. altera vero, quæ in eodem vol. eſt 120. data fuit 6. Idus Februar. 1745. quibus Confeſſarii abſolvere prohibentur ſocios proprii criminis in iis, quæ ſunt contra ſextum Decalogi præceptum. At quod hujuſmodi quæſtio in Auctore deſideretur, & luculenter tractata ſit in c. 14. lib. VII. de Synodo Diœceſana, integram tranſcripſimus, atque huic articulo adjecimus.

1. *Ut jam, poſt diſpoſitionem requiſitam in pœnitente, aliquid de Confeſſarii juriſdictione, quod ad propoſitum pertineat, dicamus, unum animadverſione dignum cenſemus. Quamvis Sacramentum Pœnitentiæ ſit a Chriſto Domino inſtitutum per modum judicii, & nemo eſſe queat Judex in cauſſa propria, nihilominus communiter exiſtimant Theologi, duce D. Th. ſola ſpectata natura Sacramenti, poſſe Confeſſarium ſui criminis ſocium, a ſecum perpetrato peccato, cujuſcumque ſpeciei illud ſit, in foro Sacramentali abſolvere: Siquidem tunc, non de propria, ſed aliena culpa judicium profert; neque, ſecluſa legum probibitione, repugnat, ut quis Judicis perſonam aſſumens, de commiſſo ab altero delicto ſententiam dicat, licet ejuſdem delicti ipſe, tamquam privatus, particeps fuerit. Ita D. Thom.* in ſupplem. par. 3. q. 20. art. 1. ad 1. Ad primum ergo dicendum, quod in tali caſu nec Sacerdos debet audire confeſſionem mulieris, cum qua peccavit, de illo peccato, ſed debet ad alium mittere; nec illa debet ei confiteri, ſed debet petere licentiam ad alium eundi, vel ad Superiorem recurrere, ſi ille licentiam denegaret, tum propter periculum, tum quia eſt minor verecundia; ſi tamen abſolveret, abſoluta eſſet. Quod enim Auguſtinus dicit, quod non debet eſſe in eodem crimine, intelligendum eſt, ſecundum congruitatem; non ſecundum neceſſitatem Sacramenti. *An vero non ſolum valide, ſed etiam licite id fiat; non conſentiunt Auctores. Aliquam certe labem in ea confeſſione D. Thom. agnoviſſe, ex citatis ejuſdem verbis palam eſt: & S. Petrus Damiani* Opuſc. VII. c. 7. *adeo vehementer in eamdem confeſſionem invehitur, ut certe videatur, illam non ſolum illicitam reputare, ſed tamquam irritam rejicere; ait enim*: „Legis præceptum eſt, ut cum quis lepra perfunditur, Sacerdotibus oſtendatur; tunc autem non Sacerdotibus, ſed leproſo potius oſtenditur, cum immundus immundo peractam communem nequitiam confitetur. Sed cum confeſſio utique manifeſtatio ſit, quid, obſecro, manifeſtat, qui audienti cognitum narrat? Aut quo pacto confeſſio illa dicenda eſt, cui nihil a confitente manifeſtatur, niſi quod jampridem ab audiente cognoſcitur? Et qui ſociali vinculo peractæ iniquitatis adſtringitur, qua lege, quo jure, alterum poterit ligare, vel ſolvere? Fruſtra enim alium quis ſolvere nititur, qui & ipſe vinculis irretitur". *His ex Theologis Moralibus aſſentitur Stephanus Fagundez* in ſecundum præceptum Eccleſiæ l. 4. c. 4. nu. 3. 34. *ubi gravis culpæ reum facit Sacerdotem excipientem confeſſionem ſuæ concubinæ. At ex adverſo Sylveſter* in Sum. p. 1. V. Confeſſio 1. n. 17. *Joannes Sanchez* tom. 16. in opere, cui titulus *Heteroclita ſpiritualia*, pag. 128. *La Croix* tom. 2. pag. 277. *aliique affirmant: confeſſionem factam Complici, tam ex parte pœnitentis, quam ex parte Confeſſarii, culpa vacare, modo uterque a perpetrato crimine abhorreat, & longe abſit periculum novi conſenſus in illud.*

2. *Et tamen in multis Synodis decretum eſt, nedum illicitam, ſed inanem pariter, nullam, atque irritam fore abſolutionem datam a Sacerdote ſocio ſui criminis, adverſus ſextum Decalogi præceptum: ita quippe ſtatutum legimus in Synodo Leodienſi* ann. 1622. pag. 71. *in Veliterna ſub Cardinali Cibo* ann. 1698. pag. 36. *In Synodo Fulginatenſi, ſub Epiſcopo Baptiſtello* ann. 1722. pag. 76. *in Bononienſi ſub Cardinali Jacobo Boncompagno* lib. 2. cap. 6. *in Anconitana ſub Cardinali Maffejo* ann. 1738. pag.

tum ſub die 20. Nov. 1615. ex intentionis defectu, & convenientia morali non extendatur ad regiones illas tam longe ab Urbe diſſitas. Verum ab hac generali ſuſpenſione, quæ vix ſine ſcandalo, & animarum pernicie contingere poteſt, abſtinendum eſſe Epiſcopis, niſi graviſſima ſubſiſtente cauſa: ſuper quo Sac. Congreg. illorum conſcientias graviter voluit eſſe oneratas.

Sed quidnam agendum Regularibus, ſi de facto Epiſcopus non in Indiis, ſed in Europa ſimul ſuſpendat omnes Confeſſarios ejuſdem Monaſterii, nullam habens rationem Sac. Congregationi? Poteruntne illi confeſſiones audire, non obſtante hujuſmodi ſuſpenſione? Reſp. *Caſum fingis, uti videtur, plane metaphyſicum. Nihilominus, ſi contingeret, reponunt Peyrinus, Lezana, aliique citati a Donato, poſſe; quia Epiſcopus in ſua illa ſuſpenſione exceſſit limites ſuæ auctoritatis, adeoque ejus ſuſpenſio habenda eſt tamquam invalida. At quoniam, ſi Regulares neglecta Epiſcopi ſuſpenſione audirent Confeſſiones accedentium, ſcandala fierent majora, & majora orirentur animarum pericula, idcirco laudatus Rotarius* (*N.* 9.) *arbitratur* ſanius conſilium in hoc caſu obedire, & recurrere ad Sac. Congreg. quæ inſpecta etiam recurrentium modeſtia & prudentia ad amputanda ſcandala, erit magis favorabilis. *Et allegat Donatum, ac Paſſarinum*, qui ambo cum fuerint in Romana Curia Procuratores Generales Ord. S. Dominici, optime nedum de juribus, ſed etiam de praxi Romanæ Curiæ notitiam habuerunt.

pag. 11. *atque in Synodo Lucana, quam refert Roncaglia* in ſua morali Theologia tom. 2. tract. 19. cap. 3. *Numquid igitur prædicti Epiſcopi peccarunt contra regulam, quam hucuſque inculcavimus, & elucidavimus, nihil in Synodo decernendi de rebus dubiis, atque inter Theologos controverſis, materiam præcipue Sacramentorum reſpicientibus?*

3. *Nihil illos peccaſſe ex eorumdem ſtatutis deprehendimus: illi ſiquidem non deciderunt quæſtionem, an Confeſſarius, generali ceteroquin juriſdictione inſtructus, valide & licite pœnitentem abſolvat a crimine ſecum perpetrato; ſed eumdem privarunt juriſdictione ſeu facultate abſolvendi ſui ſocium, ſeu complicem in peccato impudicitiæ. Quam vero ſapienter & ſancte id præſtiterint, ex iis fas eſt judicare, quæ Doctores de hac re agentes mature ponderarunt. Atque ut ea prætermittamus, quæ a S. Petro Damiani, & D. Thoma nuper audivimus, Baſilius Pontius* de matrim. lib. VII. c. 37. n. 3. *Illata mentione confeſſionis, de qua agimus, gravia mala deſcribit, atque exaggerat, quæ ex ea proveniunt, præcipue cum Confeſſarius in Sacramentali foro feminam audit, cum qua non ſemel tantum, & diu antea peccavit, ſed in turpi contubernio perſeverat. Verjuvys* tom. 9. art. 5. *affirmat, longa experientia compertum, ejuſmodi confeſſiones plerumque ſacrilegas eſſe, noviſque peccatis fœdatas. Theophilus Raynaudus, quamvis* cit. loc. *eamdem confeſſionem in ſe licitam dixerit, periculoſam tamen fatetur: & Natalis Alexander* Theol. Dogm. & moral. tom. 4. c. 5. art. 9. reg. 67. *hæc ad rem notavit*. „ Vix contingit, ut peccatores, qui apud ipſos hujuſmodi crimen deponunt, ſinceram illius pœnitentiam agant; Vix contingit, ut criminoſi illi Sacerdotes ſalutaria dent conſilia, & convenientem ſatisfactionis modum præſcribant; & ſi peccata ſint impudicitiæ, periculum eſt, ne nova cum pœnitenti, tum Sacerdoti in ipſa confeſſione, peccati naſcatur occaſio. „ *Quare S. Carolus Borromæus, ne ſordidis hiſce maculis illud fœdaretur Sacramentum, quo Chriſti ſanguine perfundimur, ut a peccatorum lepra mundemur, in ſua Synodo Diœceſana* XI. (Act. Eccleſ. Mediol. par. 2. pag. 409.) *Confeſſariis generatim, atque univerſim facultatem interdixit, ſui cujuſcumque criminis ſocium, ſeu quoquomodo participem, abſolvendi:* „ Confeſſario (*inquit*) qui cujuſcumque criminis etiam minimi ſocius, particeps ullo modo fuit, munere interdictum ſit confeſſionis eorum audiendæ, quos illius ſocios habuerit „. Nec vero abſolutio, ſi quam impertierit, ullius roboris ſit, ſed irrita plane, ac reſciſſa, nullaque omnino, tamquam ab eo impertita, qui juriſdictionis & facultatis expers eſt. Et vero ſi quis Confeſſarius culpæ ſocius, participſve aliquid contra auſus fuerit, excommunicationis ſententiam ſtatim ſubeat, cujus vinculo irretitus ab alio Sacerdote, niſi a Nobis, abſolvi non poſſit.

4. *Quamquam autem hæc ſanctiſſimi Præſulis ſtatuta, etiam generatim, uti ſonant, ſint ſummopere commendanda, & quilibet Antiſtitum ſancte queat eorumdem veſtigiis inſiſtere, negari tamen haud poteſt, majorem quamdam, & graviorem inhoneſtatem in eo adeſſe, ut Sacerdos illius perſonæ confeſſionem excipiat, cum qua impudicitiæ ſcelus admiſit, ac proinde ſtatim ac Nos ad Petri Cathedram evecti totius Dominici gregis curam ſuſcepimus, univerſali lege ediximus, ne ullus Confeſſarius* „ extra caſum extremæ neceſſitatis, nimirum in ipſius mortis articulo, & deficiente tunc quocumque alio Sacerdote, qui Confeſſarii munus obire poſſit, confeſſionem ſacramentalem perſonæ complicis in peccato turpi, atque inhoneſto, contra ſextum Decalogi præceptum commiſſo, excipere audeat, ſublata propterea illi, ipſo jure, quacumque auctoritate, & juriſdictione ad qualemcumque perſonam ab hujuſmodi culpa abſolvendum, *ut legi poteſt in noſtris Apoſtolicis litteris datis Kalendis Junii* 1741. *quæ extant in noſtrarum Conſtitutionum* volum. 1. Conſt. 10. *Ut porro conſcientiarum tranquillitati conſuleremus, aliis ſimilibus litteris datis die* 8. *Februar.* 1741. *quæ habentur* in eodem volum. Conſt. 120. *declaravimus, ad rem, de qua agimus perinde eſſe, nullum adeſſe Sacerdotem, præter illum, cum quo pœnitens inhoneſte peccavit, aut eum tantum adeſſe, quem idem pœnitens, conſtitutus in mortis articulo, eligere nequit, ſine periculo ſe ipſum infamandi, aliiſque malam ſui ſuſpicionem ingerendi; atque ideo, in eo rerum ſtatu, non prohiberi diximus, Sacerdotem ſuæ impudicitiæ complicem abſolvere; eumdem tamen ſimul monnimus, ne prædictæ infamiæ, aut ſcandali pericula ſibi confingat, quæ revera abſint, quinimmo voluimus, ut ea, cum poteſt, antevertat, & removeat: ſecus enim pœnas non effugiet, in noſtra prima Conſtitutione inobedientibus inflictas.*

Quænam vero ſint hujuſmodi pœnæ, vide Conſt. incipit, Sacramentum Pœnitentiæ, *ad calcem hujus Tractatus appoſitam*.

ARTICULUS II.

De caſibus reſervatis.

CAſuum ſeu peccatorum (Vid. H. 225.) reſervatio, eſt ſubtractio poteſtatis abſolvendi a certis peccatis, ſalva poteſtate abſolvendi ab aliis. Ex Concil. Trid. ſeſſ. 14. c. 7. & can. 21. conſtat a Papa pro tota Eccleſia, & ab Epiſcopis pro ſua diœceſi reſervari poſſe peccata, a quibus alii non poſſint valide abſolvere ſine poteſtate ab illis delegata. Ratio eſt, quia ad valide abſolvendum requiritur juriſdictio, quæ cum ſit penes diſpoſitionem Eccleſiæ, poteſt ab ea reſtringi, negari, & ſubtrahi.

Quæſt. I. *Quænam requiruntur, ut peccatum cenſeatur reſervatum?*

Reſp. Ex praxi Eccleſiæ tria requiruntur. 1. Ut ſit mortale; nam venialia non reſervantur, cum non ſint materia confeſſionis. 2. Ut ſit externum: nam licet peccata mere interna poſſint abſolute reſervari, cum ad ea remittenda requiratur juriſdictio, quæ poteſt a Prælatis Eccleſiæ reſtringi & denegari, tamen reipſa ſola externa communiter reſervantur: quia hæc reſervatio ordinarie ſufficit ad bonum regimen animarum. Ut autem peccatum externum cenſeatur reſervatum, non ſufficit quod habeat mortalem malitiam ex actu interno; ſed inſuper requiritur, ut ipſa actio externa habeat malitiæ gravitatem. Nam reſervatio præcipue cadit in actum externum malum, ac proinde requirit actum externum mortaliter malum

ex objecto. Et ſicut ſola voluntas interna non reſervatur, ita nec quando non procedit in actum externum habentem ex ſe gravem malitiam. Hinc ſi furtum in loco ſacro eſſet reſervatum, & aliquis aliquid leve haud ſufficiens ad mortale ſurripuiſſet, ex voluntate aliquid notabile ſurripiendi, ſi occurriſſet, tale furtum etſi mortale, reſervatum non eſſet. 3. Ut peccatum ſit conſummatum, niſi aliud in ſtatuto exprimatur. Quia reſervatio, cum ſit quid odioſum ſeu oneroſum, eſt ſtrictæ interpretationis. Hinc reſervata fornicatione, vel homicidio, non reſervatur voluntas interna fornicandi, etiam adhibito externo conatu, niſi fuerit copula carnalis; nec percuſſio gravis ex animo occidendi, niſi ſequatur mors. Dixi, *niſi aliud exprimatur*. Nam aliquando reſervantur etiam actus non conſummati: ſic ſola provocatio ad duellum, & ejuſdem acceptatio expreſſe reſervantur, etiamſi non ſequatur conflictus.

Sunt qui docent, peccata impuberum non eſſe reſervata, niſi exprimantur: quia in ipſis non reperitur neceſſitas Epiſcopalis correctionis. Hoc tamen pendet ab Epiſcoporum arbitrio: quare eorum intentio ab ipſis exquirenda eſt: nam cum impuberes poſſint eſſe ſubjecti cenſuris, quidni & reſervationi? Porro contrahitur reſervatio etiam invincibiliter ignorata: nam non eſt proprie pœna, nec contumaciam requirit, ut cenſura.

Quæſt. II. *An peccata dubia cenſentur reſervata?*

Reſp. Negant plurimi, in dubio facti. Quia reſervatio cum ſit odioſa, debet reſtringi ad caſus certos, non extendi ad dubios. Ideoque reſervata ebrietate, intelligi debet ebrietas certa, quæ ſola eſt ebrietas ſimpliciter & abſolute. Hinc qui admiſit peccatum ex ſuo genere reſervatum, ſed dubitat, an cum advertentia vel conſenſu ſufficienti ad mortale, non incurrit in reſervationem.

At in dubio juris, cum nempe dubitatur, an peccatum mortale pœnitentis ſit reſervatum, confeſſarius non poteſt ab eo abſolvere, niſi ſuperior expreſſerit, ſe nolle in tali dubio reſervare. Nam hoc ipſo quod conſtat, peccatum eſſe materiam reſervationis, ſed dubitatur an ſuperior illud reſervavit, tunc dubium eſt de poteſtate ab eo abſolvendi: non licet autem abſolvere cum poteſtate dubia. Adde quod Clemens VIII. prohibuerit omnibus confeſſariis etiam privilegiatis in Italia degentibus, *ne quis eorum ſub prætextu privilegiorum, ab ullo ex caſibus clare vel dubie & quomodocumque Sedi Apoſtolicæ reſervatis vel reſervandis abſolvat.*

Quæſt. III. *Quinam abſolvere poſſunt a reſervatis?*

Reſp. 1. Ipſe reſervans, vel ejus ſucceſſor, aut ſuperior in hoc foro erga eoſdem ſubditos, & quivis alius, qui ab illis hanc facultatem obtinuit. Nam reſervans reſervando retinuit pro ſe juriſdictionem, & ſucceſſor habet eamdem cum illo poteſtatem: ſuperior vero poteſt id omne, quod poteſt inferior.

Reſp. 2. Ex Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 6. Epiſcopi poſſunt ſuos ſubditos in foro conſcientiæ abſolvere ab omnibus peccatis Papæ reſervatis occultis, nec ad forum contentioſum deductis. Poſſunt etiam ab aliis, quando ſubditi propter legitimum impedimentum non poſſunt Papam adire, ex c. 6. *de ſent. excomm.* ne videlicet ex dilatione abſolutionis periculum immineat animarum.

Reſp. 3. Quilibet Sacerdos etiam non approbatus, & excommunicatus, ſaltem toleratus, poteſt quoslibet in articulo mortis abſolvere a quibuſvis peccatis & cenſuris, in defectum Sacerdotis approbati. Conſtat ex praxi Eccleſiæ, & ex Rituali Romano, quod ſic habet. *Si periculum mortis immineat, approbatuſque deſit confeſſarius, quilibet Sacerdos poteſt a quibuſcumque cenſuris & peccatis abſolvere.* Nam tunc Eccleſia hanc poteſtatem omnibus ſacerdotibus, etiam excommunicatis, ſaltem toleratis, cenſetur concedere, & revera concedit, ne pereant animæ defectu abſolutionis validæ, tunc præſertim adeo neceſſariæ.

Dixi *in defectum &c.* Nam ſi facile haberi poſſit Sacerdos approbatus, alter non poterit abſolvere, ut docet S. Carolus in Inſtruct. confeſſ. quia hæc poteſtas conceſſa eſt ob neceſſitatem moribundi; nec eſt periculum, dum facile abſolvi poteſt a Sacerdote approbato, & habente juriſdictionem expeditam. Quare Rituale Romanum præter periculum mortis ad hoc requirit defectum Sacerdotis approbati.

Porro omnes Sacerdotes approbati tunc æque poſſunt de omnibus mortalibus abſolvere, & ſic per ſe loquendo quoad valorem abſolutionis nullus eſt inter illos ordo ſervandus, quia in articulo mortis nulla eſt reſervatio, ut docet Conc. Trid. ſeſſ. 14. cap. 7. his verbis: *Pie admodum, ne hac ipſa occaſione aliquis pereat, in Eccleſia Dei cuſtoditum ſemper fuit, ut nulla ſit reſervatio in articulo mortis, atque ideo omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes a quibuſvis peccatis & cenſuris abſolvere poſſunt.*

Circa hoc obſervanda ſunt ſequentia:

1. Multi docent, poſſe tunc moribundum abſolvi a Sacerdote excommunicato non tolerato, & hæretico, in defectum alterius; quia Conc. Trident. dicit, *omnes Sacerdotes poſſe*. Sed hoc negant alii cum Fagnano, qui in cap. *Non eſt vobis*, de ſponſal. teſtatur Sacram Congregationem Cardinalium Concil. Trident. interpretum, inter quos caput fuit Cardinal. Moronus, qui paullo ante fuerat legatus Apoſtolicus in Concilio, cujus proinde mentem probe norat, declaraſſe verba Concilii reſtringi ad Sacerdotes in unitate Eccleſiæ viventes, & habiles ac capaces juriſdictionis exercendæ; quales non ſunt excommunicati non tolerati, & hæretici ac ſchiſmatici notorii. Et vero, inquit, in Eccleſia Dei non fuit ſemper cuſtoditum, ut præciſi ab unitate Eccleſiæ poſſint abſolvere in caſu neceſſitatis; cum immo potius certum ſit, ex communi ſententia eorum, qui ante Concilium ſcripſerunt, non potuiſſe. Toletus docet, hæreticos & ſchiſmaticos, ſupple notorios, id non poſſe ſecundum communem ſententiam, quia Eccleſia noluit eis dare juriſdictionem ob periculum perverſionis fidelium, ſed putat alios poſſe.

2. Articulum mortis hic intelligitur grave ac morale mortis periculum. Nam iſta ex uſu Eccleſiæ in hac materia pro eodem uſurpantur, ut conſtat ex Rit. Rom. Quia pia mater Eccleſia non cenſetur velle quemquam exponi periculo probabili damnationis. Et in articulo ſtricto mortis, quando jam vita deſperata eſt, ſæpe, immo fere ſemper fieri nequit confeſſio.

3. Abſolutus a peccatis reſervatis non tenetur poſtea,

ſtea, ſi convaluerit, adire ſuperiorem, vel ejus delegatum. Quia, cum in illo articulo nulla ſit reſervatio, quivis Sacerdos habet tunc poteſtatem a quibuslibet peccatis etiam alioqui reſervatis abſolvendi directe, & ſine onere illa confitendi ſuperiori. Secus de cenſuris.

Quæſt. IV. *An Regulares privilegiati habentes poteſtatem abſolvendi a caſibus Papæ reſervatis, poſſunt ideo abſolvere a caſibus Epiſcopo reſervatis, ſine facultate Epiſcopi?*

Reſp. Neg. Ita expreſſe declaravit Clemens X. Conſt. *Superna*. Et Alex. VII. oppoſitum damnavit.

Quæſt. V. *An Sacerdos approbatus carens poteſtate abſolvendi a reſervatis, poteſt aliquando directe abſolvere a non reſervatis, & indirecte a reſervatis?*

Reſp. Circa hoc duplex eſt ſententia. Prima, quæ eſt communis, docet id poſſe in duobus caſibus. 1. Si pœnitens inculpate oblitus eſt aliquod reſervatum, vel ſi bona fide illud confiteatur Sacerdoti non advertenti eſſe reſervatum. Quia alioqui, ſi illud in perpetuum oblivisceretur, vel ſemper uteretur eodem confeſſario, nunquam accepturus eſſet abſolutionem extra articulum mortis; & ſic poſſet perire occaſione reſervationis, cum multi moriantur ſine abſolutione accepta in articulo mortis. Unde merito cenſetur Eccleſia tunc dare poteſtatem abſolvendi directe a non reſervatis, & indirecte a reſervatis, cum onore poſtea reſervata confitendi Sacerdoti habenti poteſtatem in illa. Quam ſententiam S. Carolus tenendam proponit in ſua diœceſi, in qua proinde dat hanc poteſtatem. Volunt autem, Epiſcopos cenſeri eamdem poteſtatem concedere hoc ipſo quod non contradicunt ſententiæ communi id aſſerenti, quam ignorare nequeunt. 2. Si Sacerdos habens reſervata nequeat omittere celebrationem Sacri ſine gravi ſcandalo, nec adſit Confeſſor habens poteſtatem in reſervata. Quia cum quilibet ſibi peccati mortalis conſcius teneatur confeſſionem præmittere Communioni, credibile non eſt, Eccleſiam ſic inſtituiſſe reſervationem, ut tunc a peccatis abſolvi nequeat, directe quidem a non reſervatis, & indirecte a reſervatis, malleque eum cum incerta contritione non confeſſum celebrare, quam confeſſionem Communi præmittere. Tunc autem docent, neceſſariam eſſe confeſſionem peccatorum omnium etiam reſervatorum, quia ſcilicet ſine illa ſtatus pœnitentis nequit ſufficienter innoteſcere confeſſario, ut ſatisfactionem debitam imponat, & opportuna remedia ſuggerat. Item remanere obligationem peccata reſervata iterum confitendi alteri confeſſario habenti poteſtatem in illa.

Secunda ſententia negat, in ullo caſu extra mortis periculum poſſe. Quia peccata non reſervata remitti nequeunt ſine reſervato: nam unum mortale ſine alio remitti non poteſt. At in nullo caſu extra mortis articulum peccatum reſervatum poteſt per confeſſarium carentem poteſtate in reſervata remitti etiam indirecte. Quia 1. Conc. Trid. ſeſſ. 14. cap. 7. ait, Sacerdotes extra articulum mortis nihil poſſe in caſibus reſervatis. 2. Si Confeſſor carens poteſtate in reſervata poſſet in aliquo caſu extra articulum mortis indirecte ab illis abſolvere, poteſt a fortiori in articulo mortis, & ita abſque ratione Concil. Tridentinum declarat, nullam eſſe reſervationem in articulo mortis, ne quis occaſione illius pereat: manente enim reſervatione etiam pro articulo mortis, poterit adhuc pœnitens abſolvi ab omnibus peccatis a'quovis Sacerdote, directe quidem a non reſervatis, & indirecte a reſervatis; atque ita reſervatio nulli poterit eſſe occaſio pereundi. Unde ulterius ſatis erit reſervationem manere, quam tolli pro articulo mortis; ſic enim melius proſpicitur vigori diſciplinæ ſine periculo ſalutis animarum. 3. Cum adeſt peccatum reſervatum, tota cauſſa ad ſuperiorem judicem devolvitur: ergo nihil in ea poteſt inferior.

Jam vero fatentur, pœnitentem, qui reſervatum aliquod peccatum in perpetuum oblitus eſt, nunquam accepturum abſolutionem peccatorum a Sacerdote carente poteſtate in reſervata, poſſe tamen in articulo mortis a quocumque abſolvi; quia tunc ceſſat omnis reſervatio. Non ideo tamen timendum eſſe de ejus ſalute, quia ſi bona fide faciat quod in ſe eſt cum auxilio gratiæ, benignitas divina ei proſpiciet, aut procurando ei confeſſarium habentem poteſtatem in reſervata, aut ei impertiendo gratiam contritionis, & caritatis perfectæ. Dicunt autem, Sacerdotem, qui in neceſſitate celebrandi nequit confiteri, niſi carenti poteſtate circa reſervata, cenſeri non habere copiam Confeſſoris; ideoque teneri tunc elicere ſolum contritionem perfectam; & poſtea confiteri habenti poteſtatem abſolvendi a reſervatis.

Porro conſentiunt omnes, inferiorem non poſſe licite, ſine neceſſitate cogente, abſolvere a non reſervatis, remittendo pœnitentem ad ſuperiorem pro reſervatis. Quia integritas eſt de jure divino, & non debet prætermitti ſine cogente neceſſitate.

Quæſt. VI. *An ſi quis confeſſus habenti poteſtatem circa reſervata, omiſerit ex oblivione inculpabili peccatum aliquod reſervatum, hoc ipſo ſublata ſit reſervatio peccati illius, ita ut poſſit poſtea directe ab eo abſolvi per quemvis confeſſarium approbatum?*

Reſp. Cum non ſit certum, tunc reſervationem tolli, in praxi debet pœnitens peccatum reſervatum oblivione omiſſum confiteri habenti poteſtatem in reſervata, ut ab eo directe, ſeu ſecundum ſe abſolvatur. Idque videtur exigere finis reſervationis, qui eſt, ut conveniens medicina, & ſatisfactio a ſuperiore vel ejus delegato pro tali peccato imponatur. Excipe ſi tempore Jubilæi omnia præſtitiſſet, quæ illud adconſequendum præſcribuntur: nam tunc Papa Jubilæi gratia tollit omnem reſervationem reſpectu illorum, qui volunt illud lucrari, & vere contriti ac valide confeſſi ſunt.

Quæſt. VII. *An ſi quis reſervata cum aliis integre confeſſus habenti poteſtatem in illa, ab eo abſolvatur, licet invalide quoad remiſſionem peccatorum ob ſuam indiſpoſitionem, tamen liberatur a reſervatione, ita ut abſolvi poſſit a quovis approbato?*

Reſp. Nego, etiamſi confiteatur ſuperiori ordinario. Quia ſuperior intra Sacramentum non intendit abſolvere a reſervatis, niſi per abſolutionem Sacramentalem, quæ cum ſit nulla, nihil efficit. Quod ſi confiteatur habenti poteſtatem tantum delegatam, adhuc certius eſt, tunc non tolli reſervationem. Quia delegatus non poteſt reſervationem tollere, niſi intra Sacramentum, ac proinde per ſolam abſolutionem Sacramentalem validam; non enim poteſt illam tollere

dando pœnitenti facultatem confitendi reſervata Sacerdoti carenti poteſtate circa illa, quia hoc faciendo ſubdelegaret, at delegatus nequit ſubdelegare.

Quæſt. VIII. *An ſuperior poteſt audire ſola reſervata, & abſolvere ab illis pœnitentem, eum remittendo ad alium, ut abſolvatur a non reſervatis?*

Reſp. Neg. Quia confeſſio omnium mortalium, quæ pœnitens poteſt hic & nunc confiteri, eſt præcepta jure divino ad abſolutionem, & a Conc. Trid. ſeſſ. 14. c. 5. Ergo non eſt in poteſtate ſuperioris, ut dimidietur. Quod ſi ei non vacat omnia audire, poteſt auditis ſolis reſervatis remittere pœnitentem ad inferiorem de omnibus ab eo abſolvendum, & taxare, ſi velit, pro iis pœnitentiam, & præſcribere remedia adhibenda. Quo caſu non abſolvit proprie, ſed tollit reſervationem. Valeret tamen talis abſolutio a ſolis reſervatis, ſi pœnitens ſit recte diſpoſitus & in bona fide, quia tunc adſunt materia & forma Sacramenti, & aliunde defectus integritatis confeſſionis non eſt culpabilis ex parte pœnitentis, ut ſuppono. Ergo tunc nihil deeſt ad veritatem, & effectum Sacramenti.

✠ Recenſentur caſus Romano Pontifici reſervati, quorum index in Auctore deſideratur.

Sex caſus extra Urbem, & intra Italiam Summo Pontifici reſervati.

1. Violatio immunitatis Eccleſiaſticæ circa confugientes ad Eccleſias.
2. Violatio clauſuræ Monialium ad malum finem.
3. Injectio manus violentæ in Clericum. Intellige dummodo percuſſio non ſit levis duntaxat, aut mediocris; hæc enim reſervatur ſolis Epiſcopis. Vide tract. de Cenſuris c. 2. in fine.
4. Provocatio, & pugna in duello.
5. Simonia realis ſcienter contracta.
6. Confidentia beneficialis.

His accedunt caſus a S. M. Benedicto XIV. Romano Pontifici reſervati, quos nos ex ipſius Conſt. propriis in locis indicavimus. ✠

ADDITIO.

Quoad caſus reſervatos ſtatuit Bened. XIV. præter deciſiones Sac. Congreg. litteris ſuis incip. *Pias Chriſtifidelium*, Societates quaſdam ex vi ſuorum Privilegiorum non poſſe ullo modo in quibuſdam anni ſollemnitatibus eligere ſibi Confeſſarium, a quo a caſibus Epiſcopo reſervatis, ſine Epiſcopi licentia, abſolvantur. Vid. etiam *De Syn. Diœceſ.* lib. 5. §. 9. *Nov. Edit.*

Item: accedentes in fraudem ad aliam Diœceſim, ut abſolvantur a reſervatis ſuæ Diœceſis, abſolvi non poſſunt ex Bulla Clementis X. *Superna magni*. *Ibid.*

Item: Canonicus Pœnitentiarius vi ſui muneris nullam habet facultatem abſolvendi peccata Epiſcopo reſervata, ut a Sac. Congr. Concil. deciſum eſt. *Ibid.* §. 8.

ARTICULUS III.

De obligationibus Confeſſarii.

Ejus dotes comprehenduntur his verſibus: *Sit probus, & fortis confeſſor, ſitque peritus, Diſcretus, patiens, mitis, pius atque fidelis.*

De quibus conſule libros de officiis confeſſarii, & *Antoine Theol. Moral.* Tom. III. P. I. præſertim S. Carolum de Inſtruct. Confeſſarii, Loart. Fornarium &c.

Quæſt. I. *Quænam ſcientia requiritur in confeſſario?*

Nota. Agitur hic de ſcientia requiſita ex parte confeſſarii ad licitam abſolutionem. Ad validam autem requiritur ſecundum omnes, teſte Suarez, ut ſciat abſolutionem proferre, & cognoſcere regulariter moralem actum, ſaltem ſub communi ratione peccati mortalis aut venialis, ſecundum generalem eorum rationem ac diſtinctionem. Quia ſine tali ſcientia homo non poteſt humano modo exercere hoc judicium. Sed addit Suarez, ignorantiam horum rariſſimam eſſe, & fere impoſſibilem in eo, qui ratione utitur, & in Eccleſia verſatur, vultque confeſſiones audire.

Reſp. 1. Generatim, cum triplex ſit confeſſoris munus, judicis, medici, & doctoris animarum, tenetur ſub mortali ſcire ea, quæ ad hæc munera recte obeunda requiruntur. Nam qui tenetur graviter ad finem, tenetur etiam graviter ad media neceſſaria. Confeſſor autem tenetur graviter munus ſuum, utpote graviſſimum, & in quo agitur de offenſa Dei vindicanda, de reconciliandis Deo peccatoribus, de juſtificatione, ac ſalute hominum procuranda, de curandis animæ morbis, & vitiis emendandis, recte exequi. Ergo tenetur etiam ſub gravi ſcientiam ad id neceſſariam habere. *In primis* (inquit Rituale Roman.) *meminerit confeſſarius, ſe judicis pariter & medici perſonam ſuſtinere, ac divinæ juſtitiæ ſimul & miſericordiæ miniſtrum a Deo conſtitutum eſſe, ut tamquam arbiter inter Deum, & homines, honori divino, & animarum ſaluti conſulat.*

Quare juxta omnes mortaliter peccat, qui ſine debita ſcientia munus audiendi confeſſiones, etiam ex ſola caritate, vel obedientia ſuſcipiat. Nam jure divino naturali quiſque tenetur habere ſcientiam muneris, quod ſuſcipit exercendum, præſertim erga alios.

Præterea talis ſe exponit (Vid. N. 141.) periculo evidenti male fungendi tanto munere cum injuria Sacramenti, & damno proximi ac detrimento animarum. *Si quis autem ignorat, ignorabitur*. 1. Cor. 14. Neque enim obedientia, aut Epiſcopi approbatio, etſi bona fide per examen facta, excuſat; quia non dat ſcientiam ex natura rei debitam, nec ſupplet ejus defectum. Neque ignorantia eum excuſare poteſt: quia nemo debet ſuſcipere & exercere officium, cujus nequit omnia munia recte obire: alias ſe exponit periculo errandi, & male obeundi cum damno aliorum. *Væ vobis, duces cæci*, Matth. 13. *Nulla ars doceri præſumitur, niſi intenta prius meditatione diſcatur. Ab imperitis ergo magiſterium paſtorale ſuſcipitur in magna temeritate; quoniam ars eſt artium regimen animarum*, ait S. Greg, paſtor. cur. p. 1. c. 1.

Hinc etiam qui ignarum confeſſarium ſcienter eligit, peccat mortaliter, cum cooperetur ejus peccato, & malæ adminiſtrationi Sacramenti; ideoque ejus confeſſio eſt invalida. *Cæcus ſi cæco ducatum præſtet, ambo in foveam cadunt*. Matt. 5.

Reſp. 2. Confeſſor, ut apud omnes, & ex dictis conſtat, tenetur ſcire, 1. Ea omnia quæ ad valorem, ſubſtantiam, integritatem & effectum hujus Sacramenti, ejuſque licitam adminiſtrationem, tam ex

parte ſui, quam ex parte pœnitentis requiruntur. 2. Præcepta Dei & Eccleſiæ, obligationes communes, & proprias ſtatuum, varias peccatorum ſpecies, multiplicationem numericam, circumſtantias, quæ mutant ſpeciem, vel notabiliter aggravant, & principia diſcernendi inter mortalia & venialia: immo quænam ſunt peccata mortalia, & venialia in ſingulis præceptis, ſaltem communi & ordinario modo. Item quinam ſunt actus invalidi, & ſolum illiciti: *Oportet enim ut ſciat cognoſcere quidquid debet judicare: judiciaria enim poteſtas hoc poſtulat, ut quod debet judicare, diſcernat*, c. 2. diſt. 6. *de pœnit.* Alioqui non poſſet eſſe debita judicii æquitas. 3. Caſus reſervatos, cenſuras & excommunicationes, quæ vigent, impedimenta matrimonii, conditiones contractuum, cauſſas reſtitutionis, radices, & occaſiones peccatorum, remedia peccatis vitandis, & vitiis emendandis apta, & ſatisfactiones ſalutares ac convenientes. 4. *Nulli Sacerdotum liceat canones ignorare, nec quidquam facere, quod Patrum poſſit regulis obviare*, ait Cæleſt. Papa, cap. *Nulli* diſt. 38. Non tamen tenetur tam perfectam iſtorum omnium notitiam habere, ut poſſit ſemper ex tempore, & per ſe ipſum omnes occurrentes dubitationes ſolvere; ſed ſufficit, ut id poſſit in communiter accidentibus, & ſciat communia, & de difficilioribus ſciat ſaltem dubitare; intelligatque principia deciſionum generalia, & legendo, aut peritiores conſulendo inveſtigare poſſit, quid facto opus ſit. Neque etiam tenetur de ſingulis peccatis, quæ declarantur, poſitive judicare eſſe mortalia vel non; hoc enim in multis difficile eſt, & controverſum: ſed ſufficit ut ſingula audiat, prout geſta ſunt, & de illis judicet ſecundum principia communia certa, & remedium idoneum apponat, ne iterentur peccata quæ dubitat eſſe mortalia. Uno verbo, confeſſor debet habere ſcientiam Theologiæ Moralis, ſaltem mediocrem & competentem.

Porro major ſcientia requiritur pro uno loco, quam pro alio, pro Urbe mercatoria, aulica &c. quam pro pago: major pro audiendis viris, judicibus, hominibus forenſibus, aliiſque habentibus caſus magis implicatos, quam pro feminis, pueris &c. Hinc Confeſſarii, qui quoslibet pœnitentes audire ſunt parati, majore, quam alii, ſcientia pollere debent.

Ex dictis recte colligit Filliucius, peccare mortaliter non ſolum Confeſſarium, qui prædicta ſcientia caret, ſed etiam ſuperiorem, qui ei tribuit facultatem Confeſſiones audiendi, atque etiam ipſum pœnitentem, qui ſcienter eligit Confeſſorem ignorantem reſpectu ipſius, cum conſentiat & cooperetur peccato Confeſſarii; ideoque talem pœnitentem eſſe indiſpoſitum, & teneri confeſſiones iterare. Confeſſio tamen bona fide facta Sacerdoti ignaro, eſt valida; quia ex parte pœnitentis intervenit integra confeſſio, & debita diſpoſitio, & ex parte Sacerdotis intervenit aliqua cognitio & perceptio illius, quæ licet non ſit accurata, tamen ſufficit, ut cognoſcat illam eſſe ſufficienrem materiam hujus Sacramenti. Ita Suarez. (1).

Quæſt. II. *An & quomodo tenetur Confeſſor pœnitentem examinare?*

Reſp. Tenetur examinare de ſpecie, numero, circumſtantiis peccatorum, eorumque cauſſis, habitu & occaſionibus proximis, quoties rationabiliter præſumit iſta non ſufficienter declarari, vel de hoc dubitat. Item debet interrogare, an ſciat res fidei, præcepta Dei & Eccleſiæ, & ſtatus ſui obligationes, quoties dubitat, an pœnitens iſta calleat: demum ſcrutari diſpoſitiones, & conſcientiam pœnitentis *quaſi medicus vulnus, & judex cauſſas*, ait S. Th. in 4. diſt. 19. *Prob.* 1. Ex Conc. Later. gener. IV. c. 21. *Sacerdos autem ſit diſcretus & cautus: diligenter inquirens & peccatoris circumſtantias & peccati.* 2. Ut miniſter Sacramenti tenetur curare, ut integritas materiæ Sacramenti a Chriſto requiſita ponatur, quantum moraliter poteſt; & ut judex ac medicus tenetur ſibi comparare cognitionem neceſſariam ad ferendum rectum ac integrum judicium de peccatis, & ſtatu pœnitentis ad illum cum Deo reconciliandum, ad imponendam ſatisfactionem peccatis, & ejus facultati congruentem, & ad præſcribenda remedia curationi ac emendationi pœnitentis apta. Et vero judex non poteſt licite proferre ſententiam, niſi prius plene cognoſcat totum ſtatum cauſſæ, & perſonæ quam debet abſolvere. Hæc autem inquiſitio debet eſſe (2) diſcreta & moderata, ne ſit vana, curioſa, periculoſa, reddatque Sacramentum nimis grave & odioſum. Pro quo

(1) *Benedict. XIV.* (Inſtit. Eccl. 32.) *ubi aſſeruit* moralis doctrinæ neceſſitatem in illis, qui ad Sacramentum Pœnitentiæ miniſtrandum eliguntur, *opportune juxta monitum Spiritus Sancti* (*Prov. cap.* 24.) Præpara opus tuum, & diligenter exerce agrum tuum; *Sacris Miniſtris inſinuat neceſſitatem etiam jugis ſtudii, erumpendo in iſtam querimoniam*: Utinam non contingeret, quod tamen frequentiſſime videmus, aliquos nempe Sacerdotes, qui initio præclariſſime Confeſſarii munus ſuſceperunt, inde poſt diuturnum tempus omni ſtudiorum cura neglecta priſtinam Moralis Theologiæ ſcientiam amittere, ita ut qui in ejuſmodi arte peritiſſimi fuerant, tandem exigua ſolum, confuſaque ipſius artis ſcientia, primiſque rudimentis inſtructi vix inter tyrones adnumerentur. Card. Feder. Borromæus, qui S. Caroli propinqui ſui virtutes, & ſedem occupavit, hanc calamitatem deploravit, & opportune perpendit, eos Confeſſarios & Eccleſiæ Miniſtros in magno diſcrimine verſari, qui poſtquam ad excipiendas Fidelium confeſſiones ab Epiſcopo probati fuerunt, omnem ſtudiorum exercitationem prætermittunt. *Quare idem Pontifex Confeſſariis maxime auctor fuit, ut morales Collationes ſeu Conventus* (*N.* 75.) *ſedulo frequentarent.* Certe *ex D. Thoma* (*Opuſc.* 65. de Off. Sacerd. *c.* 4.) cum videamus Medicos corporum revolvere quotidie, & legere libros phyſicales, & medicinales, in quibus docentur corpora moritura: magna ſtultitia eſt non legere libros Sanctorum medicinales animarum, in quibus docemur curare animas in æternum victuras. Majus eſt damnum unius animæ, quam de morte innumerabilium corporum; *ut can.* 24. *q.* 4. *c.* Si habeat.

(2) *De interrogationibus a Confeſſario faciendis Rituale Romanum hæc tradit.* (*Tit. de Sacr. Pœnit.*) Si Pœnitens numerum, & ſpecies, & circumſtantias

Obſerv. 1. Non omnes eodem modo interrogandi ſunt, ſed modo cuique accommodato. Sic ceteris paribus, magis examinandi ſunt minus periti, quam periti ac timorati; item qui raro confitentur, quam qui frequentius.

2. Sæpe neceſſe eſt interrogare pœnitentes de ſtatu, officio, tempore ultimæ confeſſionis, & omiſſione obligationum iis propriarum, de conſuetudine, occaſione, & cauſſis ac motivis peccatorum, de impletione pœnitentiæ injunctæ. Non ſunt autem interrogandi, niſi de peccatis, quæ potuerunt veriſimiliter ab illis committi; ideo prius intelligat confeſſor ætatem, ſexum, conditionem, ſtatum, munus pœnitentis, & prudenter ac moderate eum interroget de peccatis, quæ a perſonis talis ætatis, ſexus, conditionis, ſtatus, profeſſionis admitti ſolent. De nomine non percunctetur, nec inutilia quærat unquam, nec ſibi narrari patiatur.

3. Debet curare, ut pœnitens in confeſſione generali exprimat, quænam mortalia necdum confeſſus ſit: nam alias nec poſſet diſcernere materiam neceſſariam ab alia, nec imponere, ut tenetur, ſatisfactionem proportionatam ac debitam pro illis, pro quibus nondum impoſita eſt; ſed daret juſto leviorem, falſo putans jam pro illis debitam injunctam fuiſſe.

4. Cautio magna adhiberi debet in inquiſitione de peccatis luxuriæ, ne ſcandalizetur pœnitens; & mala, quæ ignorat, doceatur cum periculo ea deinde patrandi. Quare quærendum eſt generaliter, num menti irrepſerit turpis aliqua cogitatio, num opere vel voluntate aliquid contra caſtitatem admiſerit, num circa aliquid conſcientia ipſum exſtimulet? Si affirmet, ulterius interrogetur, a generalibus gradatim deſcendendo ad particularia: ſecus ſi neget.

5. Confeſſarius confitentem non objurget, niſi finita confeſſione; neque interpellet, niſi opus fuerit aliquid melius intelligere. Ita Rituale Rom. addens: *Audita confeſſione, perpendens peccatorum magnitudinem ac multitudinem, pro eorum gravitate ac pœnitentis conditione, opportunas correptiones ac monitiones, prout opus eſſe viderit, paterna caritate adhibebit, & ad dolorem & contritionem efficacibus verbis adducere conabitur, atque ad vitam emendandam, ac melius inſtituendam inducet, remediaque peccatorum tradet. Poſtremo ſalutarem & convenientem ſatisfactionem, quantum ſpiritus & prudentia ſuggeſſerit, injungat, habita ratione ſtatus, conditionis, ſexus, & ætatis, & item diſpoſitionis pœnitentium, videatque ne pro peccatis gravibus leviſſimas pœnitentias imponat &c.*

Quare confeſſarius debet habere in promptu varia motiva, ex Scriptura præſertim & Patribus deprompta, ad excitandum in pœnitentibus peccatorum dolorem, ac odium efficax, vitæ chriſtianæ propoſitum, & amorem Dei, ſecundum pœnitentium diſpoſitiones, propoſita peccati foeditate, gravitate poenarum æternarum, & præſertim Dei bonitate, magnitudine, ac amabilitate infinita &c. Et poenitentes ad perfectam contritionem eliciendam verbis efficacibus adducat.

Sed an pœnitens confeſſario interroganti tenetur aperire pravam conſuetudinem, malos habitus, cupiditates, tentationes, occaſiones peccati, diſpoſitiones, obligationes proprias, ſtatum, conditionem, munus?

Reſp. Affirm. Ita communiter. Quia confeſſarius, cum ſit judex & medicus, habet jus cognoſcendi, & inquirendi ea omnia, quorum notitia neceſſaria eſt ad recte judicandum de peccatis, ſtatu, morbis, neceſſitate, ac diſpoſitione poenitentis, & ad præſcribenda remedia ejus emendationi ac curationi apta, qualis eſt prædictorum & ſimilium notitia. Ac proinde poenitens tenetur ad iſta ſincere & clare reſpondere: nullum enim eſſet jus in confeſſario interrogandi, ſi non eſſet in poenitente obligatio ad interrogata reſpondendi. Et vero confeſſarius eſt judex proferens ſententiam non ſolum circa illa peccata, quæ audit, ſed etiam circa perſonam, quam dum ſacramentaliter abſolvit, judicat, illam debere reconciliari cum Deo, & quantum ex ſe eſt, reconciliat: ad hoc autem oportet, ut cognoſcat plane totum ſtatum conſcientiæ

peccatorum explicatu neceſſarias non expreſſerit, eum Sacerdos prudenter interroget. Sed caveat, ne curioſis aut inutilibus interrogationibus, quemquam detineat, præſertim juniores utriuſque ſexus, vel alios, de eo quod ignorant, imprudenter interrogans; ne ſcandalum patiantur, indeque peccare diſcant. *Audiatur hac ipſa de re S. Bonaven. qui propoſita ſibi objectione iſta:* Ex peccatorum ruminatione frequenter fœtor oritur concupiſcentiæ in quærente, & generatur cognitio mali in audiente; propter quod etiam frequenter contingit eum titillari ad ſciendum ſcientia experimentali: ergo videtur, quod ad Confeſſorem non pertinet perſcrutari conſcientiam alienam; *ita reſpondet* (*in* 4. *Sent. diſt.* 19. *dub.* 5.) Dicendum, quod abſque dubio oportet ipſum Confeſſorem diligentem eſſe in inveſtigando. Et ratio hujus eſt, quia ipſe judex eſt, & judex diligenter inquirere debet cauſſæ veritatem, maxime quando dubia apparet, ſecundum quod dicitur Job. 29. Cauſſam, quam neſciebam, diligentiſſime inveſtigabam. In talibus autem inquiſitionibus cavenda eſt ſuperflua curioſitas, & negligentia. Quædam enim ſunt, quæ non debet inquirere in ſpeciali Confeſſor, ſicut ſunt peccata inconſueta, & enormia, & contra naturam, (*Vid. N.* 291.) & de talibus intelligitur illud Prov. 1. Inveſtigator malorum opprimetur ab eis. Et ratio hujus eſt, quia frequenter addiſcit poenitens, quod non noverat, & contingit ipſum Confeſſorem in talibus concuti. Et ideo non debet talia quærere niſi in generali, & quaſi de longinquo per quaſdam circumlocutiones, ut ſi fecit, qui confitetur, intelligat; ſi non fecit, non addiſcat. Alia vero ſunt inquirenda, ſcilicet tranſgreſſio decem præceptorum, commiſſio ſeptem capitalium, abuſio quinque ſenſuum: & de his poteſt quærere, quando videt negligentem, vel ignorantem eſſe ipſum poenitentem. Hoc autem ſemper eſt attendendum, ut inquiſitio conferat ſtatui poenitentis. Et ideo dicitur Prov. 18. Juſtus in principio accuſator eſt ſui, venit amicus ejus, & inveſtigavit eum. Et cum magna prudentia oportet hoc facere; & ideo neceſſe eſt Confeſſores eſſe diſcretos.

poenitentis, ad videndum, an ſit aliquid, quod obſtet ejuſmodi reconciliationi. Hinc Innoc. XI. damnavit hanc propoſitionem: *Non tenemur confeſſario interroganti fateri peccati alicujus conſuetudinem.*

Quæſt. III. *An confeſſarius tenetur admonere pœnitentem de ejus erroribus, & eum docere?* (1)

Reſp. 1. Si error ſeu ignorantia ſit vincibilis & culpabilis, tenetur confeſſarius eum docere id quod culpabiliter ignorat. Quia quamdiu talis ignorantia perſeverat, poenitens eſt indiſpoſitus; cum ipſa ſit peccatum, & cauſſa peccati. Confeſſor autem ut doctor tenetur erudire poenitentem, & ut medicus tollere cauſſam & occaſionem peccandi, veritatem docendo. Idque etiamſi tunc non ſperetur fructus; quia ea admonitio proderit, ut poenitens edoctus cognoſcat malum ſtatum, in quo eſt, & forte aliquando reſipiſcet, & exſtimulabitur conſcientia. Item tenetur corrigere errorem, qui eſt poenitenti pernicioſus, & cauſſa peccandi, puta ſi putet eſſe illicitum, quod ei reipſa licitum eſt.

Reſp. 2. Si error, vel ignorantia ſit inculpabilis ac invincibilis, docendus eſt pœnitens. 1. Si ex eo ſequatur aliquod grave malum vel ſcandalum publicum, etiamſi inde timeatur malum poenitentis: nam malum privatum permitti debet, ut vitetur publicum. 2. Si error vergat in damnum injuſtum proximi. Quod ſi poenitens reſtituere, aut abſtinere a contractu aut opere injuſto nolit, non debet abſolvi: quia eſt indiſpoſitus; cum nolit obligationem ſibi notam exequi, vel nolit intelligere, ut bene agat. 3. Si poenitens dubitet de ſuo errore, vel interroget Confeſſarium: nam tunc taciturnitas eſſet tacita erroris approbatio, & confirmaret poenitentem in errore. 4. Si ex errore ſequatur malum occultum inculpate ignotum, ut ſi putat matrimonium ſuum eſſe validum, & tale publice habeatur, quod tamen invalidum eſt ob impedimentum occultum, notum ipſi Confeſſario; modo monitio profutura videatur, nec ex ea ſcandalum timeatur. Quia Confeſſor eſt Dei miniſter, & judex, doctor, ac medicus poenitentis. Ergo tenetur curare, ut leges ſerventur, inſtruere pœnitentem, & impedire peccatum etiam materiale, dum nullum majus malum timeatur: nam error per ſe quoddam malum eſt, & plerumque alia mala invehit. Si tamen probabile periculum ſit, ne ex admonitione ſequatur peccatum formale pœnitentis, vel grave ſcandalum, & damnum innocentibus, puta liberis; differenda eſt monitio, donec hoc periculum ſit ſublatum, & petenda diſpenſatio, ex c. 9. *de conſang. & affinit.* ubi Innocent. III. conſultus de matrimonio invalido contracto, reſpondet: *Diſſimulare poteris, ut remaneat in copula ſic contracta, cum ex ſeparatione, ſicut aſſeris grave videas ſcandalum imminere.* Nam cum Dei offenſio per ignorantiam invincibilem vitetur, illud materiale malum recte permittitur ad impedienda graviora mala.

Quæſt. IV. *An confeſſor poteſt ſe conformare ſententiæ pœnitentis minus probabili, & minus tutæ contra propriam probabiliorem & tutiorem?*

Reſp. Neg. Quia confeſſarius in tribunali pœnitentiæ eſt ſuperior, doctor, & Judex; poenitens vero inferior, & reus. Ac proinde confeſſarius debet judicare ſecundum propriam ſententiam prudentem, & conſcientiam, non ad arbitrium rei, quem tunc docere debet. Præterea non licet ſequi opinionem minus probabilem & minus tutam. Quare poenitens volens eam in praxi ſequi, eſt indiſpoſitus. Poteſt tamen abſolvi poenitens eruditus, volens ſequi opinionem ſuam, quam bona fide poſt diligentem veritatis inquiſitionem putat eſſe multo probabiliorem, ſi confeſſarius ſciat multis aliis talem videri, nec ſit evidens eſſe minus probabilem. Quia poenitenti licet agere ſecundum conſcientiam prudenter formatam; ideoque tunc cenſetur bene diſpoſitus.

Quæſt. V. *An, & quibus Confeſſor tenetur denegare, vel differre abſolutionem?*

Reſp. 1. Tenetur denegare iis omnibus, quos cognoſcit carere contritione ac diſpoſitione debita; alioqui grave ſacrilegium admitteret: nam ex communi ſententia faceret Sacramentum nullum, dando abſolutionem invalidam & inutilem defectu materiæ debitæ. Et ſecundum Scotiſtas faceret Sacramentum
inu-

(1) *Haud paucos humanæ ſalutis Miniſtros reperire eſt, qui in Pœnitentibus arguendis, obſecrandis, increpandis, ab errore malaque vivendi ratione revocandis, atque ad juſtitiam erudiendis, ſunt propemodum muti & elingues, ea potiſſimum ratione, ſeu rectius præjudicio ducti, quod ad Pœnitentes ipſos pertineat ſibimetipſis proſpicere:* ipſi videant, ipſi videant. *Unde totum quod in Sacro Tribunali miniſterium exercent, non aliud fere videtur, quam audita peccatorum Confeſſione illico Pœnitentibus imponere penſum nonnullarum precum, & abſolutionem elargiri, ſicque illos in pace dimittere. Utinam hæc vera ſit pax, quam miſericors Chriſtus nobis reliquit? Namque ſpectata ſerie eorum, quæ Auctor in præf. quæſt. tradit juxta ſanioris doctrinæ regulas, maxime vereor, ne in ejuſcemodi Confeſſarios quadret ſuo modo, quod olim S. Thom. de Villan. (Serm. in fer.* IV. *poſt Dom.* IV. *Quadrag.) protulit de aliis plus nimio indulgentibus ac minus recte conſulentibus.* O miſeri animarum, non curatores, ſed interfectores, non conſultores, ſed deceptores! Quid reſpondebitis Domino pro grege, quem veſtris blanditiis decepiſtis? veſtris conſiliis jugulaſtis? quid Eccleſiam Domini hodie perdit, niſi Confeſſariorum & Paſtorum blandiens adulatio? deliniens, demulcenſque aſſentatio? Væ miſeris; non ægritudinem, ſed contritionem ac confeſſionem peccatorum curant, quam augere debuiſſent, promittentes pacem, quibus non eſt pax, & veniam, quibus æterna damnatio parata eſt .... Cui comparabimus adulatores iſtos? Similes ſunt hominibus, qui a ripa pereuntibus a flumine manum porrigunt, & violentia fluminis ipſi cum aliis demerguntur.... Hæc contra quoſdam Confeſſarios noſtri temporis pie impios, & impie pios dicta ſint, qui ne confitentem aliquantiſper contriſtent, illum in ſua nequitia manere permittunt. At quanto melius eſſet ad modicum contriſtare, quam in æternum damnare? *Confeſſariis a S. Præſule exagitatis pares videntur fuiſſe ii Morales Theologi, quos diu poſt Exim. P. Albertus de Albertis (N. 59.) deſcripſit, ſugillavitque.*

inutile, utpote deſtitutum effectu ſuo, ob defectum diſpoſitionis neceſſario requiſitæ ad illum. Quare Rit. Rom. ait. *Videat diligenter Sacerdos, quando, & quibus conferenda, vel neganda, vel differenda ſit abſolutio: ne abſolvat eos, qui talis beneficii ſunt incapaces: quales ſunt, qui nulla dant ſigna doloris, qui odia & inimicitias deponere, aut aliena, ſi poſſunt, reſtituere, aut proximam peccandi occaſionem deſerere, aut alio modo peccata derelinquere, & vitam in melius emendare nolunt, aut qui publicum ſcandalum dederunt, niſi publice ſatisfaciant, & ſcandalum tollant &c.* Igitur ſecundum hoc principium certum, & doctrinam Patrum, Canonum, & S. Caroli in inſtruct. Confeſſar. abſolutio denegari debet.

1. Iis, qui nolunt rem alienam reſtituere, debita ſolvere, vel honorem aut famam læſam, aut quodlibet aliud damnum illatum reſarcire, cum poſſunt, aut dare operam, ut facultatem iſta præſtandi, ſi non habeant, comparent.

2. Qui non curant tollere habitum peccandi, ut ſi non adhibeant remedia neceſſaria a Confeſſario alias præſcripta, vel aliunde cognita. Nam carent propoſito efficaci emendationis, quod exigit deſtructionem cauſſarum peccati: nulla autem proprior eſt habitu.

3. Qui uti renuunt remediis, quæ a Confeſſario judicantur neceſſaria ad emendationem, vel impoſitas pœnas meritas, & eorum facultati accommodatas perſolvere nolunt.

4. Qui retinent voluntatem, duellum, data occaſione, offerendi vel acceptandi, aut aliud peccatum mortale admittendi.

5. Qui inimicitias & odia deponere, injuriam acceptam condonare, vel reconciliari nolunt, offenſorem ſincere propter Deum non amant, nec parati ſunt pro illo orare, ei benevolentiæ ſigna communia exhibere, & in neceſſitate ſubvenire. *Falſa eſt pœnitentia ſi odium in corde geſtetur, aut ſi offenſo cuilibet non ſatisfaciat, aut ſi offendenti offenſus non indulgeat*, ait Conc. gen. Later. II. can. 22.

6. Qui nolunt corrigere luxum, & ſumptus ſuperfluos in cibo, potu, veſtitu, ornatu, conviviis, famulatu &c. qui ad morale pertingant: ut ſi propter illos contrahantur debita, quæ ſolvi nequeant, ſi ſtipendia famulorum, aut operariorum, vel alia debita non ſolvantur; ſi eleemoſynæ debitæ omittantur &c. vel ſi inde ſcandalum oriatur.

7. Qui occaſionem proximam peccandi deſerere nolunt. Unde Innocen. XI. damnavit hanc propoſitionem: *Poteſt aliquando abſolvi, qui in proxima occaſione peccandi verſatur, quam poteſt, & non vult omittere, quinimmo directe, & ex propoſito quærit, aut ei ſe ingerit.* Hinc S. Carolus, in inſtruct. cit. monet, non eſſe abſolvendos eos, qui vitam in otio agunt, vel malorum conſortium, aut cauponam frequentant, vel choreas (vulgo *Ballo*) adeunt, niſi habeant firmum propoſitum ab his deinceps abſtinendi. Idem dic de comœdiis amatoriis, & aliis ſpectaculis periculoſis. (1)

8. Ii, qui occaſionem peccandi aliis præbent, niſi efficaciter deſiſtere ſtatuerint, quales ſunt, qui componunt, imprimunt, dant, vel vendunt libros amatorios, vel contra fidem, aut bonos mores: qui domum aleatoribus præbent; qui comœdias periculoſas exhibent; item feminæ, quæ pectus nudum (2) geſtant, nec excuſantur ob conſuetudinem: nam (ut
ait

(1) *De choreis, comœdiis, aliiſque ſpectaculis, hæc notanda ex D. Bonav. (in 4. ſent. diſt. 16. dub. 13.)* Dicendum quod ſicut dicitur 1. ad Cor. 10. in Gloſſ. Ludus eſt geſticulatio libidinoſa, cujuſmodi eſt in choreis. Spectacula ſunt (ſicut dicit Auguſt.) cithara, venatio & hujuſmodi. Dico igitur, quod ludus chorearum non eſt malus ſecundum ſe, ſicut patet de ſorore Moyſis; ſed fit malus quadruplici de cauſſa; 1. Propter modum, quando eſt modus laſcivus. 2. Propter finem, quando fit ad provocandam libidinem. 3. Propter tempora, ut ſi fiat tempore triſtitiæ. 4. Propter perſonam, ut ſi fiat a perſona Religioſa (*adde*, aut Clerico Sæculari, *juxta Notam quam alibi inſeruimus*) His remotis poteſt fieri.... Similiter judicandum eſt de Spectaculis. His enim quatuor de cauſſis poſſunt male fieri, & fiunt: his excluſis bene poſſunt fieri. *Vid. N.* 81.

(2) *Vid. N.* 139. 140. *Ex Ægydio Romano* (de Regim. Princip. *par.* 1. *l.* 2. *c.* 21.) Quantum malum ingruat civitati, & regno ex feminis non virtuoſis, nec appetentibus licita, ſed illicita, oſtendit Philoſ. 2. Rhetor. 5. qui loquens de Lacedæmoniis ait, eos eſſe infelices ſecundum dimidium, eo quod uxoribus ſuis illicita permittebant. *Nunquid ergo felices, & conſulti quarumdam Italicarum regionum mariti, qui paſſim uxores ſuas ornari ſinunt, aut etiam jubent, adeo immodeſte & inverecunde, ut eæ atri bilem commoveant quibus ſanum eſt ſinciput? Mirum? Si uxores ita comptæ extraneum aliquem comiter adſpiciant, aut ſalutent, mariti haud raro zelotypia mox cientur, & excandeſcunt; ubi vero eadem tamquam animantia campi, quod pudor tegi poſtulat, propalam oſtentant, tunc ipſi minime ſuccenſent. Sed quidnam dicendum de Sacris illis Miniſtris, qui cum ſciant Apoſtolum (1. ad Cor. c. 11.) etiam atque etiam olim contendiſſe, ut mulier in Eccleſia velato capite oraret Deum, maleſanas hujuſmodi feminas etiam pectore denundatas nullatenus reprehendunt, atque ad participanda tremenda Myſteria fidenter accedere permittunt? Legant, quæſo, graviſſima monita hac de re Confeſſariis data a D. Carolo Borromæo (in inſtruct. Confeſſ.) Audiant præterea, quæ appoſite obſervavit Conſtantinus Roncaglia, mitis ceteroquin Theologus (tract.* de Fide, Spe, & Car. *cap.* 6. *q.* 7. *reg.* 3.) Proh dolor! Non deſunt Confeſſarii, qui facillime abſolvunt mulieres non tegentes pectus, ut par eſt, vel ita tranſparentibus velis tegentes, ut ea tegumenti ſpecies magis fortaſſe ad libidinem incitent. Si nolint tot Synodis eſſe ſapientiores, ſi nolint ipſam experientiam negare, fateri debebunt hujuſmodi feminas gravis ſcandali eſſe culpabiles, adeoque Sacramentorum incapaces. At quando ſpeculativis aliorum rationibus nollent acquieſcere, ne has feminas contriſtarentur, ſaltem quæ ſubjungo præ oculis habeant. Iſtæ feminæ in mane ſe ita ornando, ut in laxiori loquar opinione, ſaltem peccaverunt venialiter ex levitate, vanitate &c. & poſtea ita immode-
ſte